

A. Осипов. «Бог» (на тайском языке)

พระเจ้า¹

ข้อเท็จจริงหนึ่งที่น่าแปลกประหลาดใจยิ่ง คือ ตลอดระยะเวลาเท่าที่ประวัติศาสตร์จะสามารถบันทึกได้นั้น แม้จะพยายามสักเท่าใดก็ไม่มีทางประสบความสำเร็จในการหาสักชนชาติหรือกระทั่งเผ่าพันธุ์เล็กๆสักเผ่าพันธุ์หนึ่งที่จะไม่นับถือสักการะพระเจ้าเลยสักองค์หนึ่ง หลายคนลงความเห็นว่าเป็นเพราะในช่วงเวลาโบราณกาลนั้น มนุษย์ยังไม่เข้าใจกฎของธรรมชาติและไม่สามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆด้วยหลักวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะปรากฏการณ์ที่สร้างความหวาดกลัวหรือจะเป็นปรากฏการณ์ในทางตรงกันข้ามที่สร้างความอัศจรรย์ใจในความงามของธรรมชาติ จากจุดนี้เอง ที่มนุษย์เริ่มสร้างจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องราวของโลกอื่นๆ เกี่ยวกับวิญญาณ เทวดา และพระเจ้า และแล้ว ก็ถึงเวลาของยุคแห่งความรู้ที่มนุษย์รอคอยมานานแสนนาน ยุคของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเจิดจรัส และ....บางสิ่งที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง สถิติบ่งบอกเสมอว่า มนุษย์ส่วนใหญ่ยังคงเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติบางสิ่ง เรื่องของสวรรค์ เชื่อในพระเจ้า ว่ามีอยู่จริง นักวิทยาศาสตร์ นักปรัชญา นักเขียน นักการเมือง และผู้มีความรู้ในศาสตร์แขนงต่างๆ ต่างยอมรับอย่างเต็มอกถึงความเชื่อของตนเองต่อการดำรงอยู่ของพระเจ้า และบทบาทของพระเจ้าในชีวิตประจำวันของเราทุกคน มีหลายสิ่งที่เราควรใคร่คิดและตรึกตรอง...

ฉันมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร?....

โอ ดวงจิต อันเป็นนิรันดร์กาล

โอ แต่ใจ ช่างลนลานไม่หยุดนิ่ง

โอ ใจเอ๋ย เจ้าแต่เด่นเป็นประวิง

ประหลาดจริง ตั้งสองสิ่งคงเดียวกัน!.....

กวีเอกชาวรัสเซีย อเล็กซานเดอร์ ปุชกิน ตั้งคำถามนี้ไว้อย่างน่าขมขื่น:

“ชีวิตคือพรบังเอิญอันสูญเปล่า

โอตัวเจ้ามอบแก่ข้าเพื่อสิ่งใด?

¹ บทความนี้เป็นการตีความของปัญหาทางศาสนาในความเชื่อของนิกายออร์ทอดอกซ์

รี ชะตาฟ้าแกล้งเร็นเห็นเป็นไป
 ถึงถูกสาปสิ้นไทถูกโทษทัณฑ์?
 ใครกันหนอช่างแกล้งข้าตั้งจงเกลียด
 ร้องอาฆาตแค้นเคียดเอาชีพฉัน
 ถึงราวีให้ทุกข์สิ้นอุราพลัน
 ฤ จิตข้าต้องอกสั่นด้วยกังวล?

จะผจญหนออย่างไรยังไม่เห็น
 ใจก็ว่าง จิตก็เว้น ไม่เห็นผล
 และตัวข้าจึงเต็มปรีมีทุกข์ทน
 ชีวิตคนแต่ดิ้นรนเป็นธรรมดา”

นี้เองก็เป็นสิ่งที่เราทุกคนต่างเผชิญกันอยู่ทุกวัน และตอนนี้ก็มีแต่จะมากขึ้น
 ทุกวัน ถ้าสามารถบ่นเป็นภาษาวรรณคดีได้อย่างสวยงามเช่นกวีปุชกิน เราคงจะ
 บ่นถึงชีวิตของสถานะชีวิตตนเอง ความน่าสมเพชของชีวิต และปริศนาลึกลับของ
 ความหมายคำว่า ชีวิต

ต่อทัศนคติของกวีปุชกิน สังฆราชแห่งมอสโก (1867) พิลาเรต(ดรัสโดฟ) ซึ่งใน
 ช่วงที่มีชีวิตอยู่ก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ทรงปัญญา และภายหลังศาสนจักรได้
 รับรองเป็นผู้นำบุญนั้น ก็ได้ตอบเป็นร้อยกรองอย่างล้าลึกและสละสลวยไม่แพ้กัน ดังนี้

“ชีวิตนั้นไม่บังเอิญไม่สูญเปล่า
 โอพระเจ้ามอบแก่ข้าประทานให้
 เรื่องของฟ้าเป็นสัจธรรมไม่รู้ได้
 แต่ไม่เชื่อจะเสียใจถูกโทษทัณฑ์
 ใครกันอีกจะแกล้งข้าให้จงเกลียด
 ก็เราเองแค้นเคียดเอาชีพนั้น
 ราวีอกชกหัวให้ทุกข์พลัน
 ทำตนเองให้ออกสั่นด้วยกังวล
 โอใจเอ๋ย แก่ตัวข้าจงระลึก!
 ถึงใจมัวเจ้าจงนึกให้เห็นผล

พระเจ้าข้าโปรดสอนข้าให้เป็นคน
ใจสะอาดปฐุชนซึ่งรสรธรรม”

ปุชกิ้นคงประหลาดใจไม่น้อยกับสาสน์ที่ส่งมาอย่างไม่ทันตั้งตัวของพระ
นักบวชชื่อดังองค์นี้ กวีเอกได้เขียนจดหมายตอบในภายหลัง จดหมายมีน้ำเสียง
ขอบคุณและชื่นชมอย่างไม่เสแสร้ง ความว่า

“รินน้ำตาไหลหลังไม่ยั้งคิด
ชำระแผลในจิตของตัวข้า
ถ้อยคำหวานท่านซึ่งตรึงอุรา
ตั้งน้ำมันเจิมกายาสุดปีติ....”

ปุชกิ้นได้ค้นพบคำตอบของคำถามที่เสาะแสวงหาอย่างยาวนานที่สุด เขา
เข้าใจดีและรู้สึกได้ถึงความไม่มีสาระแก่นสารในชีวิตเต็มหัวใจ หัวใจความ
ใจของชีวิตนี้ และความตายที่ไม่มีใครเชื่อเชิญแต่ไม่อาจหลบเลี่ยงให้พราวจากชีวิตไป
ได้ อย่างไรก็ตาม เขาก็ยังได้ค้นพบอีกสิ่งหนึ่ง นั่นคือ ความยินดีต่อความจริงที่ว่า สิ่งทีรอม
มนุษย์ไม่ใช่ทางตันของความตาย หากแต่เป็นชีวิตอันเป็นนิจันรันดร์ในกายภาคหน้า
ที่เปี่ยมล้นด้วยความรักของพระเจ้า และอย่างที่ทุกคนทราบดี กวีปุชกิ้นก็ได้ก้าวผ่าน
ไปสู่โลกแห่งนั้นพร้อมเปล่งพระนามของพระเจ้าแห่งความรัก

เหตุใดปุชกิ้นจึงจากโลกนี้ไป?.....

เพราะสิ่งที่อยู่ในโลกนี้ อันได้แก่

ตัณหาราคะในร่างกาย ตัณหาในดวงตา และความมโหฬารของชีวิต
สิ่งเหล่านี้มิได้มาจากพระบิดาเบื้องบน แต่มาจากโลกนี้เอง

1 ยอห์น 2:16

ยุคของปุชกิ้นไม่แตกต่างไปจากยุคปัจจุบันมากนัก สิ่งที่หลายคนเรียกว่า
Brainstorming ถูกใช้จรรโลงสังคมโลกแห่งอารยธรรมอันสูงส่ง (จริงทีเดียว ไม่ใช่แม้
กระทั่งชนชาติ) นี่คือนิยามการอันใด และมันเข้ามาอยู่ในรัสเซียได้อย่างไร

ในทางประวัติศาสตร์ เมื่อไม่นานนัก ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ในประเทศ
ฝรั่งเศสได้เกิดอาชญากรรมอันร้ายแรงอย่างจับพลันต่อศาสนา คือ การปฏิเสธความมี
ตัวตนของพระเจ้า เกิดการโพทนาความเจริญของโลกทุนนิยม และลัทธิตรรกนิยม
เหล่าผู้นำแห่งความเชื่อเหล่านี้ ถูกเรียกว่า ผู้นำทางสว่าง และถึงแม้ว่าพวกเขาเหล่า

นี้จะไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้ทดลอง ทว่า อาชญากรรมอันร้ายแรงที่สุดที่พวกเขาทำ คือ การอ้างว่าวิทยาศาสตร์สามารถหักล้างศาสนาและพิสูจน์ได้ว่า พระเจ้าไม่มีตัวตนจริง นอกจากนี้ พวกเขายังไม่ละอายที่จะนำเสนอแนวคิดของตน ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแต่น่าละอาย มาใช้แอบอ้างแทนที่ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ เรื่องของพระเยซู ซึ่งถูกจารึกเล่าขานต่อกันมาไม่เพียงแค่นักเขียนชาวคริสต์กว่า 10 คนในศตวรรษแรกเท่านั้น หากแต่ยังมีบันทึกในหนังสือของนักประวัติศาสตร์ชื่อดังสำคัญๆ ต่างของโรมัน เช่น พลินี จูเนียร์ สเวโตนี ทาซิต หรือจะเป็น โจเซฟ ฟลาเวีย เป็นต้น พวกที่อ้างว่าเป็นผู้นำทางสว่างก็กลับบอกว่าเป็นเรื่องตำนานไร้สาระแท้ๆ และด้วยความที่แนวคิดแบบใหม่นี้ ได้รับความนิยมและการสนับสนุนทางการเงินอย่างดีแบบที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน ก็ทำให้สภาวะดังกล่าวยิ่งสนับสนุนให้คนทั่วไปยิ่งสนใจมากขึ้น แนวคิดไม่เชื่อพระเจ้านี้ จึงเป็นที่แพร่หลายไปทั่วฝรั่งเศสและค่อยๆ ขยายต่อไปจนทั่วยุโรป และเป็นชนวนสู่การปฏิวัตินองเลือดหลายต่อหลายครั้ง ประเทศรัสเซียเองก็หนีไม่พ้นกระแสนี้เช่นกัน พระนางอลิซาเบธที่สองได้แต่งตั้งให้ วอลแตร์ เป็นครูล่วงในราชสำนัก แน่แน่นอนว่า สังคมโลกนี้ก็ย่อมหนีไม่พ้นกระแสที่ว่ามานี้ แม้แต่ช่วงหนึ่งในสมัยยังเป็นหนุ่มกวีบุชกิน ก็ยังเชื่อมั่นในแนวคิดดังกล่าว

ลัทธิไม่เชื่อในพระเจ้านี้มาถึงจุดสุดยอดของมันในประเทศรัสเซียในสมัยหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 1917 เมื่อความไม่เชื่อในพระเจ้าได้กลายเป็น “ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์” เพียงอย่างเดียวยุติลงระยะเวลา 70 ปีให้หลัง

แล้วอะไรเล่า คือ ลัทธิการไม่เชื่อในพระเจ้า และความเชื่อนี้ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานอันใด...

ทำไมจึงไม่มีพระเจ้า?....

สดุดี 52:2

เหตุผลต่างๆ ที่ส่วนมากนำมาใช้กล่าวอ้างแก้ความไม่เชื่อในเรื่องพระเจ้าของตนเองนั้น ดูเหมือนว่า ไม่มากก็น้อย ค่อนข้างจะไร้เดียงสา หากดูจากหลักตรรกวิทยา โดยพื้นฐาน ส่วนใหญ่มีเหตุผลต่าง ๆ นานาดังนี้ คือ

1. ไม่มีใครเคยเห็นพระเจ้า
2. ในไบเบิลมีข้อขัดแย้งเป็นจำนวนมาก
3. วิทยาศาสตร์ได้พิสูจน์ว่า พระเจ้าไม่มีจริง

4. สงคราม โรคภัยไข้เจ็บ และความทุกข์ทรมานบนโลก ไม่เหมาะสมกับ ลักษณะความเป็นพระเจ้า

เรามาลองพิจารณากันเสียก่อน

1. ไม่มีใครเคยเห็นพระเจ้า

“แล้วคุณล่ะ เคยเห็นสมองของคุณมั๊ย?” นักเรียนโรงเรียนหมอสอนศาสนา
ตอบแก่ผู้เดินทางรายหนึ่งในกลุ่มผู้มานับสการที่โบสถ์ Trinity of Sergey Lavra ซึ่ง**ไม่เชื่อ**ใน
ความมีอยู่จริงของพระเจ้า

ชายคนนั้นตอบ “ก็...ไม่...”

“ก็ด้วยประการนี้เอง ตัวคุณก็ต้องมี...” ว่าที่หมอสอนศาสนากล่าว

ชายซึ่งสงสัยกลางแคลง จึงได้แต่ทำหน้ากลบเกลื่อนไปในเสียงหัวเราะของกลุ่ม
คนที่เหลือบฟังบทสนทนานั้นอยู่อย่างเป็นมิตร

มีหลายสิ่งหลายอย่างในโลก ที่เราเชื่อว่ามันมีอยู่ในโลก แม้ว่าเราจะไม่เคย
เห็นมัน หรือแม้แต่กระทั่งไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยซ้ำ เชื่อในหลักทฤษฎีอะตอม เชื่อ
ว่าจักรวาลไม่มีที่สิ้นสุด เชื่อในหลุมดำ และเชื่ออะไรต่ออะไรอีกมากมาย อะไรหลาย
อย่างจากสิ่งที่พูดมา เช่น วิทยาศาสตร์ ก็คงจะสามารถมองเห็นได้ แต่ในเฉพาะสภาวะ
เฉพาะบางอย่างเท่านั้น เช่นเดียวกัน เมื่อว่ากันถึงองค์พระเจ้า ผู้ซึ่งเป็นพระวิญญาน
บริสุทธิ์ แต่ก็ไม่ได้ด้วยสายตาปกติ แต่เป็นด้วยอวัยวะเพื่อการเห็นอื่น ที่พระเยซูบอก
เอาไว้ว่า “ประเสริฐแล้ว คือ ผู้ที่มีใจใสสะอาด เพราะพวกเขาจะได้เห็นพระเจ้า” (มัทธิว
5:8) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมองเห็นพระเจ้าแบบนี้ มีอีกมากมายไม่รู้จบ

2. ในไบเบิลมีข้อขัดแย้งเป็นจำนวนมาก

การที่บางส่วนในพระคัมภีร์มีข้อขัดแย้ง อาจจะถูกนำไปใช้เป็นเหตุผลในการ
ปฏิเสธโต้แย้งถึงความบริสุทธิ์ของเนื้อหาคำสอนบางประการ หากแต่ไม่สามารถที่จะ
นำมาปฏิเสธได้ว่า พระเจ้าไม่มีอยู่จริงเลย ไม่ได้มีแต่ชาวคริสเตียนเท่านั้นที่เชื่อใน
พระเจ้าว่ามีอยู่จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักถึงเสมอว่า ศาสนจักรของพระเจ้า
ในพระคัมภีร์นั้น ให้ความสำคัญกับเรื่อง 2 ประการ กล่าวคือ วิวรรณ์ของพระเจ้าเกี่ยว
กับเรื่องความเชื่อ ตลอดจนหลักการทางศีลธรรมและมโนธรรมของผู้ที่เชื่อ อัน เป็น
หลักการสำคัญที่ศาสนาคริสต์ตั้งอยู่ และเรื่องราวของวิวรรณ์แห่งพระเจ้าและ
เหตุการณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับพระวิวรรณ์นี้อันถูกจารึกโดยมนุษย์ ถ้าหากจะพูดกัน

ถึงพระวิวรณ์แล้ว ในตัวมันเองก็มีสัจธรรมที่ลึกซึ้งและออกจะเข้าใจยากอยู่หลายประการ ที่เราก็คงไม่มีเหตุผลที่จะต้องหาข้อขัดแย้งมาหักล้าง เพราะว่า สัจธรรมมีไว้ก็ไม่เพื่อยอมรับ ก็ปฏิเสธ เพียงสองอย่างเท่านั้น ดังนั้น หากจะยกข้อที่ไม่สอดคล้องกันบางอย่างจากเรื่องราวของชาวประเสริฐนั้น ก็ดูจะเปล่าประโยชน์ และไม่ได้เกี่ยวข้องกับหลักสำคัญของศาสนา (เช่น พระเยซูได้พบผู้ที่ถูกวิญญาณร้ายเข้าสิง 1 หรือ 2 คน - มาร์โก 5:1, มัทธิว 8:28, หรือจะเป็นเรื่อง ไก่ขันก็ครั้งก่อนที่สาวกปีโตรจะปฏิเสธพระเยซู - มัทธิว 26:75, มาร์โก 14:72 เป็นต้น) เพราะเรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องจริง และต่างก็เป็นพยานถึงความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่ถูกจารึก และความบริสุทธิ์ใจของผู้เขียนนั้น

3. จริงหรือ ที่วิทยาศาสตร์และศาสนาไม่หักล้างซึ่งกันและกัน?

ไม่เลย และนี่คือเหตุผลว่าทำไม

ประการแรก เมื่อกล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างศาสนาและวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ไม่ได้ครอบคลุมถึงองค์ความรู้ที่มนุษย์รู้ทั้งหมด หากแต่เฉพาะสิ่งที่มนุษย์ได้รับจากประสบการณ์การทดลอง (ฟิสิกส์ ชีววิทยา ดาราศาสตร์ และอื่นๆ) เครือข่ายของความรู้ทางศาสนานั้นต่างออกไป เพราะเป็นเรื่องของจิตวิญญาณและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ ทั้งสองศาสตร์จึงไม่อาจอยู่ในที่เดียวกันได้ เหมือนอย่างกิโลเมตรกับกิโลกรัม หรือ เปลือกโลกกับภูมิศาสตร์การเมือง แต่ทั้งสองอย่างมีพื้นที่ของตนเอง และมีความสำคัญในชีวิตของมนุษย์ และโลก ศาสตร์ทั้งสองนี้ อาจมาเกี่ยวข้องกันหรือข้ามผ่านพบกันที่ใดที่หนึ่ง แต่ไม่มีการโต้แย้งหักล้างซึ่งกันและกัน “หายนะจะเกิด ถ้าให้ช่างทำรองเท้ามาอบขนม หรือให้คนอบขนมมาซ่อมรองเท้า”

ตามทัศนคติทางศาสนานั้น ไม่สำคัญหรอกว่า จักรวาลจะถูกสร้างมาจาก “องค์ประกอบ” ใด หรือโลกจะหมุนรอบดวงอาทิตย์จริงหรือไม่หรือดวงอาทิตย์รอบโลก หรือ พระเจ้าทรงสร้างสิ่งมีชีวิตให้สมบูรณ์แบบแต่แรก หรือมันผ่านการพัฒนาจากสิ่งมีชีวิตชั้นต่ำมาเป็นชั้นสูง คำถามที่ว่ามาทั้งหมดนั้น มันเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ ไม่เกี่ยวกับศาสนา นักวิทยาศาสตร์และผู้ศรัทธาในพระเจ้าชาวฝรั่งเศสนามว่า ปาสเตอร์ (1895) เคยให้ความเห็นในข้อนี้ ว่า “นี่ไม่ใช่เรื่องของศาสนา ปรัชญา หรือการปฏิเสธพระเจ้า ไม่ใช่เรื่องของวัตถุนิยมหรือวิญญาณนิยม นี่มันเกี่ยวข้องกับเรื่องข้อเท็จจริง และเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเท่านั้น”

ข้อเท็จจริงอันหนึ่งที่เราเห็นได้ชัด ก็คือ ก่อนที่ยุคสมัยใหม่จะมาถึง คนที่เป็นนักวิทยาศาสตร์นั้น กลับเป็นพวกนักบวช พระสอนศาสนา ที่ได้พัฒนาวิทยาศาสตร์อย่างก้าวหน้า (ด้วยเหตุนี้ ในยุคมืดของยุโรป ในศาสนจักรคาทอลิกจึงเกิดการต่อสู้ไม่ไต่ระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์ หากแต่เป็นการสู้กันของความเชื่อทางศาสนาแบบเก่า และกลุ่มพลังใหม่ที่ใช้ชื่อของศาสนาบังหน้า) และจนถึงปัจจุบัน มีนักบวชจำนวนไม่น้อยในหมู่นักวิทยาศาสตร์ชั้นนำ² ทั้งหมดนี้ บ่งบอกได้อย่างสละสลวยเป็นอย่างดีถึงการคิดกันไปเองเรื่องความขัดแย้งระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์

ประการที่สอง การที่นักวิทยาศาสตร์จำนวนมาก ต่างก็เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระเจ้า นี่เองสามารถบอกได้ว่า วิทยาศาสตร์ไม่ได้หักล้างทัศนคติของความเป็นชาวคริสต์ ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นสิ่งที่รบกวนใจผู้ที่ไม่เชื่อในพระเจ้า ด้วยเหตุนี้ ในครั้งหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านความ “ไม่เชื่อพระเจ้า” ของโซเวียต ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำการต่อต้านศาสนาให้พ้นจากวิทยาศาสตร์ นายฉมาคฮ์โนวิชก็ได้เคยหลุดปากในยามเข้าตาจนว่า “นักวิทยาศาสตร์ชั้นสูงมากมายต่างก็พูดถึงความเป็นหนึ่งเดียว ระหว่างศาสนาและวิทยาศาสตร์ ท่านเอ็ม. บอร์น ท่านเอ็ม. ปลังค์ ท่าน ว. ไกย์เซนแบร์ก ท่าน เค. เอฟ. ไวท์เซเคอร์ ท่าน ป. จอร์แดน และนักฟิสิกส์ที่มีชื่อเสียงท่านอื่นๆ หลายครั้ง ได้ให้ความเห็นว่าศาสนาไม่ขัดแย้งกับวิทยาศาสตร์” แต่นายฉมาคฮ์โนวิชคงเพิ่งจะเริ่มนึกได้ถึงรายชื่อของนักวิทยาศาสตร์ท่านอื่นๆ³ อีกมากมายที่ต่างก็เชื่อในพระเจ้า ซึ่งได้ผนวกความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์ของตนเข้ากับความเชื่อศรัทธาในพระเจ้าและพระเยซูคริสต์

มิฮาล โลโมโนซอฟ ได้กล่าวไว้ถึงการต่อสู้ระหว่างวิทยาศาสตร์และศาสนา ดังนี้ คือ “พระเจ้าผู้สรรสร้างได้ทรงประทานคัมภีร์แก่มนุษย์อยู่ 2 เล่ม เล่มหนึ่ง คือ เล่มหนึ่ง คือ โลกที่มองเห็น... และอีกเล่มหนึ่ง คือ พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์... ทั้งสองเล่มนี้

² ยกตัวอย่างเช่น นิโคลัส โคเปอร์นิคัส (1543), สังฆราชแห่งมอสโก บาทหลวงอินโรเคนตี (เบนยามินนอฟ) (1879), เกรกอรี เมนเดล (1884) – นักบวชแห่งออกัสตัส, ป. ฟลอเรนสกี (บามหลวงและนักเทศนา, นักวิทยาศาสตร์และนักคารานุกรม), นักมนุษยวิทยาชาติพันธุ์ ป. ชมิตต์ (1954), พระครูสังฆราช ลูกา วอยโน-ยาเชเนตสกี (1961), นักบวชอังกลิคัน เลเมตซ์ (1966)

³ ณ ที่นี้ขอเอ่ยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น อี. เคปเลอร์, บ. ปาสกาล, ไอแซค นิวตัน, มิฮาล โลโมโนซอฟ, ล. กัลวานี, อ. แอมแปร์, อ. โวลต้า, ส. โควาเลียฟสกาย่า, หลุยส์ ปาสเตอร์ (1895), อ. โปปอฟ, ด. เมนเดเลียฟ, อี. ปาฟลอฟ, ม. บอร์น, ม. ปลังค์, บ. ไสเซนแบร์ก, ค.ฟ. ฟอน ไสเซเคอร์, ป. ยอร์แดน. แอ. ชโรดิงเงอร์, พิลาดอฟ, ทาวนส์ลีนๆอีกมากมาย

ต่างก็ไม่ได้บอกแค่ความมีตัวตนของพระเจ้า แต่ยังชี้ไปถึงกิจวัตรอันดีงามของพระเจ้า ที่ทรงกระทำไว้แต่ไม่อาจล่วงรู้แก่เราอีกด้วย หากแต่บาปได้ทำให้ทั้งสองสิ่งเกิดความขัดแย้งและแตกกระแหงระหว่างกัน” วิทยาศาสตร์และศาสนา“ต่างไม่สามารถที่จะมาขัดแย้งกัน เว้นเสียแต่ใครสักคนที่มุ่งหวังเพื่อการหยั่งยโสเชิดชูตน และการแสดงตนเป็นผู้มีปัญญาจะมาสร้างความเป็นศัตรูระหว่างกันและกัน”

ประการที่สาม การที่ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์บางส่วนไม่เชื่อว่าพระเจ้านั้นจริง นักวิทยาศาสตร์ไม่น้อยกลับเชื่อในตัวตนของพระเจ้า นี่เองที่ชี้ชัดได้ว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่ได้ตอบโจทย์ แก่ปัญหาความสงสัยของทัศนคติทางวิญญาณได้แต่อย่างใด

ประการที่สี่ อย่างที่ได้กล่าวไปแล้ว ความไม่รู้จบของโลกล่วงรู้สัมผัสได้ และขีดจำกัดของความสามารถในการรับรู้และเข้าใจของมนุษย์ ทำให้เป็นณไปไม่ได้โดยหลักการ ที่จะปฏิเสธหักล้างว่าไม่มีพระเจ้าอยู่จริงโดยทางวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ กลุ่มที่ไม่เชื่อในพระเจ้า ซึ่งพยายามล้างความเชื่อโดยใช้วิทยาศาสตร์นั้น ก็เกิดข้อขัดแย้งเสียเองโดยวิทยาศาสตร์

4. ความทุกข์ทรมานบนโลก กับพระเจ้า

สิ่งที่คนมักจะนำมาอ้างกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นไปแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เพื่อต่อต้านความเชื่อในพระเจ้าผู้เปี่ยมรักนั้น ก็คือ การที่บนโลกนี้ยังมี สงคราม โรคภัยไข้เจ็บ ความไม่ชอบธรรม และความทุกข์ทรมานอย่างไม่สมควรได้รับ เป็นต้น

แล้วคริสตจักรตอบอย่างไรต่อคำถามนี้? เหตุผลสำคัญที่คนต้องทุกทนรับกรรมต่าง ๆ นานา คือ การทำผิดละเมิดกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและฝ่ายวิญญาณ ซึ่งก็มีผลกระทบจริงเหมือนกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์เช่นกัน ทว่า ความทุกข์ ไม่ใช่การลงโทษจากพระเจ้า แต่เป็นกรรมที่ส่งมาจากผลของความใคร่อยาก ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก เจตนาธรรมย์ ตลอดจนทั้งการกระทำที่ผิดศีลธรรมและเป็นอาชญากรรม ซึ่งขัดกับจิตสำนึกที่ดีและเป็นสิ่งที่ศาสนาเรียกว่าเป็นกรรม ด้วยสิ่งเหล่านี้ เองที่มนุษย์กระทำตนเอง ปลุกฝังลงไปภายในกายและใจ และทำลายชีวิตตนเอง เพราะกรรมทำหน้าที่ลงโทษมนุษย์โดยตัวมันเอง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศิษยาภิบาล อันโธนีผู้ยิ่งใหญ่ ได้กล่าวแสดงความเห็น ว่า “พระเจ้าทรงประเสริฐ และสรรสร้างแต่สิ่งที่ดีงาม ไม่ทรงประสงค์ปองร้ายใคร หาก

แต่เราเอง เมื่อเป็นคนดี ก็ดีได้ โดยการเชื่อตามพระเจ้า และเป็นเหมือนพระองค์ แต่หากเราจะเป็นคนไม่ดี เราก็ก็น่าออกจากพระองค์ ทำให้ไม่เหมือนพระองค์ เมื่อเราเลือกดำรงชีวิตโดยการทำความคิด เราจะกลายเป็นคนของพระเจ้า แต่ถ้าทำชั่ว เราก็จะถูกทอดทิ้งไปจากพระองค์ แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า พระองค์จะทรงเคียดแค้นชิงชังเรา หากแต่บาป ทำให้เราไม่สามารถปล่อยให้องค์พระผู้เป็นเจ้าของเราได้ฉายพระสิริในตัวเรา และ**บาปก็ผูกเราไว้กับมารและอสูรผู้ทรمانเราทั้งหลาย**

นอกจากนี้ ความทุกข์ทรมานของเด็ก และการที่ผู้บริสุทธิ์ต้องทนทุกข์โดยไม่ได้ทำผิด มีธรรมชาติที่ต่างออกไป การทนทุกข์ของเด็กและผู้รับแบกทุกข์เพื่อพระเจ้า โดยส่วนใหญ่ เปรียบเสมือนการหลอมทองคำโดยเปลวไฟ ความทุกข์เหล่านี้ เป็นทุกข์เพื่อการบูชาพระเจ้า เพราะชีวิตของคนเหล่านี้ถูกกำหนดมาให้แบกรับบาปที่ไม่ใช่ของตนเป็นสำคัญ หากแต่เป็นบาปของผู้ที่ใกล้ชิด หรือของ”ผู้ที่ใกล้เรา“ (ยอห์น 9:2) คนจำนวนมากที่อาศัยความทรมานของบุตรที่รักของตนจนนำไปสู่การใคร่ครวญถึงความหมายของชีวิต และหันมาหาพระเจ้า และระลึกถึงชีวิตนิรันดร์

ความทรมานของผู้บริสุทธิ์อาจสามารถเข้าใจได้ก็โดยความศรัทธาที่ว่า ความตายไม่ใช่การสิ้นสุดของชีวิต หากแต่เป็นการเตรียมพร้อมเพื่อก้าวไปสู่ชีวิตนิรันดร์อันภายหน้า ซึ่งพระเจ้าเตรียมพร้อมให้แก่มนุษย์ และด้วยความที่พระเจ้าทรงเป็นความรัก ความทุกข์ทรมาน ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายที่ยิ่งใหญ่ อย่างไรก็ตาม นักบุญเปาโลได้ตอบเอาไว้ ดังนี้ “ไม่มีความทุกข์ทรมานอันใดในปัจจุบันกาลที่จะเทียบได้กับพระสิริอันยิ่งใหญ่ที่จะเปิดเผยในตัวเรา” (โรมัน 8:18) “เพราะความทรมานเพียงเล็กน้อยในระยะเวลาแสนสั้นของเราจะก่อให้เกิดความสรรเสริญอันล้นเหลือแสนคณา เมื่อเราไม่เพ่งคณึงถึงสิ่งที่มองเห็นได้ หากแต่เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะสิ่งที่มองเห็นไม่ถาวร แต่สิ่งที่มองไม่เห็นนั้นนิรันดร์” (2 โครินเธียนส์ 4:17-18) หากมนุษย์ไม่เชื่อในพระเจ้า ก็คงมักตั้งคำถามว่า ความทุกข์ทรมานของผู้บริสุทธิ์ ซึ่งบ่อยครั้งแสนโหดร้ายสาหัส และเป็นความทรมานที่ไร้มนุษยธรรมนั้น มีไว้เพื่ออะไร รึจะเป็นธรรมชาติคิดกลั่นแกล้ง เหตุบังเอิญ เหตุการณ์มาสอดคล้องกันพอดี รึจะเป็นความตั้งใจของจิตใจมนุษย์ที่โหดเหี้ยม อะไรล่ะ คือ ความหมายของการทนทุกข์ของผู้ที่ไม่ได้ทำผิด ถ้าหากไม่มีพระเจ้าและชีวิตนิรันดร์แล้ว ความหมายดังกล่าวนี้ – ก็คงไม่มีเสียเลย!

ความเชื่อควรอยู่ที่ใดมากกว่า?

“ถ้าแม้แต่โมเสสและศาสดาของพระเจ้าทั้งหลายเขายังไม่เชื่อแล้ว ต่อให้ใครสักคนฟื้นขึ้นมาจากความตาย เขาก็คงยังไม่เชื่อดอก” (ลูกา 16:31)

โดยปกติแล้วเรามักคิดเสมอว่า ความเชื่อและศรัทธา คือ สิ่งพิเศษเฉพาะของแต่ละศาสนา ด้วยเหตุนี้เองศาสนาบางครั้งก็ถูกเรียกว่า ความเชื่อ ทว่า หากเราได้ออกไปหาโอกาสทำความรู้จักกับ “ลัทธิไม่เชื่อพระเจ้าตามแนวทางวิทยาศาสตร์” เมื่อใดแล้วละก็ เราจะได้เห็นศรัทธาแบบที่ไม่ต้องพึ่งพาปัญญาความคิดก็มี

ดั่งที่ทุกคนทราบดี หลักความจริงของวิทยาศาสตร์นั้น คือ การมีข้อเท็จจริงที่ยืนยันปรากฏการณ์ และการโอกาสที่จะพิสูจน์ทดสอบข้อเท็จจริงนั้น จากจุดนี้ เราจะมาทดสอบเปรียบเทียบระหว่าง “ความไม่เชื่อ” กับ “ความเชื่อ”

อะไรที่ “ความไม่เชื่อ” มอบให้แก่เราบ้าง?

ตัวอย่างง่ายๆ สมมุติว่ามีกลุ่มคนที่ไม่รู้จักกันและกัน ได้เห็นหมีนึงตัวในป่าในเวลาที่แตกต่างกัน หากทุกคนบอกเช่นนั้น เราจะสามารถเชื่อทุกคนได้ไหม? ได้ เพราะเนื่องจากเขาไม่รู้จักกัน เรื่องที่ว่าจะตกลงกันแอบอ้างแต่งเรื่องขึ้นมาคงเป็นไปได้ แต่ถ้าเราต้องการพิสูจน์ว่าไม่ใช่เรื่องจริง เราก็ต้องทำการสำรวจป่าทั้งป่าจนทั่วหลายครั้ง ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนทุกจุด อย่างไรก็ดี อย่างนี้เราก็ยังสามารถที่จะสงสัยได้ว่า แล้วถ้าเกิดหมีรู้จักหลบซ่อนตัวได้ดีขึ้นมาล่ะ?...

ปัญหาลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นกับคำถามเกี่ยวกับความมีตัวตนของพระเจ้า

จากมุมหนึ่ง เกี่ยวกับความมีตัวตนของพระองค์อ้างอิงบนประสบการณ์ส่วนตัวของคนบางกลุ่ม รวมถึงข้อเท็จจริงจำนวนมากเกี่ยวกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติต่างๆ เรื่องปาฏิหาริย์ อันกระจ่างแจ้ง ที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถให้คำตอบแก่เราได้ (ตัวอย่างง่ายๆถ้าเราพูดถึงชีวิตของนักบุญนิโคลัส นักบุญเซเนีย แห่งเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก นักบุญยอห์น แห่งครอนชตาดท์ ซึ่งสามารถบอกได้ว่า สิ่งนี้นักบุญทั้งหลายกระทำปาฏิหาริย์นั้น มาจากพระเจ้าอย่างแท้จริง) เหมือนอย่างที่นักปรัชญาชื่อดังของรัสเซียในสมัยศตวรรษที่ 20 เซร์เกย์ เอ็น. บุลกาคอฟ ได้เขียนเอาไว้อย่างชัดเจนว่า “ถ้าคนที่มีศรัทธาเล่าเรื่องราวอันน่าอัศจรรย์ของตน ถึงสิ่งที่พวกเขาเห็นและได้ลวงรู้อย่างแทบไม่น่าเชื่อถือแล้ว ในหมู่ผู้ที่ได้ฟัง ก็จะเกิดเป็นเหมือนภูเขารากฐานเป็นเนินที่มีเขาของความคลางแคลงไม่เชื่อด้วยหลักตรรกะ เป็นฐานตั้งอยู่หลบจากสายตาที่มองเห็นทั่วไป” “สิ่งที่คนได้รับจากศาสนาโดยตรงนั้น มันไม่ใช่ทั้งวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่ทั้งปรัชญาหรือทางจรรยาหรือทางสุขจริยา ไม่ใช่แค่สิ่งสวยงามที่มันสมองมนุษย์จะมี

กำลังสามารถรับรู้ได้ (ทำได้เพียงแค่คิดเท่านั้น) ฉะนั้นเพียงจินตนาการอันบางเบาของไฟที่เผาผลาญในประสบการณ์ที่ได้จากศาสนาก่อให้เกิดความคิด... ชีวิตของนักบุญ ผู้นำชีวิต ศาสดาผู้แทนของพระเจ้า ผู้ก่อตั้งศาสนา และเหล่าผู้นำในศาสนาที่ยังมีชีวิต อีกทั้งคำจารึก กลุ่มความคิด วิธีการดำรงชีพ นั่นแหละคือศาสนา เมื่อรวมเข้ากับประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน จะทำให้คนเข้าถึงแก่นแท้ของศาสนา มากกว่าสิ่งที่ตีความออกมาเป็นปรัชญาจากศาสนา” อีกทั้งยังเขียนว่า “การเข้าเป็นส่วนหนึ่งกับศาสนา การพูดคุยกับพระเจ้า จะทำให้เราได้รับแรงพลังแห่งชัยชนะ (ถึงขีดสุดในจุดที่เราอยู่) ได้แรงตระหนกอย่างแรงกล้า ที่จะทำให้เรากล้าละทิ้งความกระจำงแ้งใดๆก่อนหน้านี้ พลังดังนี้เป็นสิ่งที่เราอาจจะลืมได้ หรือเสียไปได้ แต่เราไม่อาจปฏิเสธหักล้างมันได้ ประวัติศาสตร์ทั้งหมดของมวลมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเรื่องศาสนานั้น คงจะกลายเป็นปริศนาอันไม่อาจไขกระจ่างและความโง่เขลา หากว่าเราไม่ยอมรับว่า ชีวิตมนุษย์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้ชีวิตทางจิตวิญญาณ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ หากเราไม่ยอมรับ ว่าทุกคนได้เคยรับรู้รับทราบถึงสิ่งอันสูงยิ่งบนสรวงสวรรค์ ซึ่งไม่ได้มาจากแค่ใน “คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์” เล่มอย่างเดียว”

ในอีกแง่หนึ่ง ไม่จริงหรือ ที่ศาสตร์ใดๆก็ตาม ไม่ว่าจะในอดีต อนาคต หรือปัจจุบันก็ตาม ไม่สามารถสรุปครอบคลุมอธิบายถึงสิ่งต่างๆทั้งหมดในโลกนี้ได้ เหมือนอย่างที่ราชบัณฑิตแห่งรัสเซีย นามว่า ก. นาน เคยกล่าวไว้ว่า “เมื่ออารยธรรมเดินทางมาถึงจุดๆหนึ่ง ความรู้ของเราก็จะเหมือนกับ เกาะเล็กๆ เกาะๆหนึ่ง ที่ตั้งอยู่บนมหาสมุทรที่กว้างใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุดของสิ่งที่เรายังไม่ทราบ สิ่งที่เรายังไม่เคยล่วงรู้ และยังไม่เห็นได้อีก” ด้วยเหตุนี้ ถ้าหากแม้ว่าพระเจ้าจะไม่มีจริง วิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถยืนยันความไม่มีพระเจ้าได้ วิทยาศาสตร์บอกได้แต่ว่า “ฉันไม่รู้” แต่สิ่งนี้ก็แน่นอน เพราะตั้งแต่อดีตตราบนปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์ต่างก็เชื่อในพระเจ้า ด้วยเหตุนี้ ลัทธิที่ไม่เชื่อในพระเจ้า ซึ่งยืนยันว่าไม่มีพระเจ้าอยู่นั้น จึงเป็นแนวคิดที่ “ต่อต้านวิทยาศาสตร์” โดยตรง เพราะขัดแย้งกับตรรกะขั้นพื้นฐานของความเป็นวิทยาศาสตร์

ในอีกด้านหนึ่ง ถ้าศาสนาเสนอให้คนทุกคนทำการตรวจสอบพื้นฐานของความเชื่อ และทดสอบเส้นทางเดินของชีวิตด้วยตนเองทั้งหมด นั่นก็เท่ากับว่า ศาสนาเปิดโอกาสให้คนทุกคนทดสอบดูได้ว่าพระเจ้านั้นมีอยู่จริงหรือไม่ ในขณะที่ลัทธิที่ไม่เชื่อนั้น ไม่

ได้เปิดโอกาสให้คนทดสอบตนเองว่าไม่มีพระเจ้าหรือไม่ ลัทธิดังกล่าวไม่สามารถตอบคำถามที่สำคัญที่สุดได้ นั่นคือ “มนุษย์ต้องทำอะไร ถึงจะพิสูจน์ได้ว่า ไม่มีพระเจ้าอยู่จริง” หากไม่มีการทดลองข้อพิสูจน์นี้ ก็เท่ากับปรากฏการณ์ที่พังลงอย่างราบคาบด้วยเหตุนี้ การไม่เชื่อ ก็คือ การหลบหลบตาเชื่อว่าไม่มีพระเจ้า ไม่มีวิญญาณ ไม่มีชีวิตนิรันดร์ของมนุษย์ ไม่มีอะไรยกเว้นวัตถุต่างๆ ที่มีอยู่บนโลก ด้วยเหตุนี้ มนุษย์ทุกคน และสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ จึงรอเพียงพบจุดจบคือการถูกทำลาย และความตายอันเป็นนิรันดร์กาล “เชื่อเถอะ มนุษย์ ว่าเจ้าจะต้องพบแต่ความตาย และมีแต่ความตายเท่านั้น ไม่มีใครหรืออะไรจะช่วยเจ้าได้หรอก” ข้อสรุปของความไม่เชื่อนี้ ยิ่งเลวร้ายลงไปอีกเนื่องจากข้อสรุปของนักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันอย่าง ราชบัณฑิต อี. โมอิเซเยฟ ที่กล่าวว่า “มนุษย์ชาติเหมือนดั่งมวลชีวะใดที่ต้องสูญสลาย และด้วยเหตุนี้มวลมนุษยชาติจึงรอพบเพียงจุดจบที่กำลังจะมาถึง และไม่ใช่ในอนาคตอันไกลโพ้นที่มีอาจจะมาได้ หากแต่ว่า อาจจะเป็นแม้แต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 21 ก็เป็นไปได้” นอกจากนี้ยังเตือนว่า “หายนะทั่วโลกสามารถเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ถึงขนาดทำให้มนุษย์ไร้พลังต่อต้าน ความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีนั้นเปล่าประโยชน์ วิทยาการใหม่ๆ ไม่ได้ช่วยชีวิตมนุษย์ได้... มนุษย์ต้องพึ่งพาศักดิ์สิทธิ์ใหม่...”

ความไม่เชื่อพระเจ้า คือ ความเชื่ออย่างหนึ่ง ในความหมายที่แท้จริงของมัน คือ ความเชื่อที่ไม่ต้องการข้อโต้แย้ง ขอเพียงแค่ต้องการ ไม่ให้มีพระเจ้านี่พอ ด้วยเหตุนี้ ในเมื่อไม่มีพระเจ้า ก็ไม่มีการรับผลกระทบ ใดๆก็ตาม อะไรละ คือผลกระทบจากจิตวิทยาจากความเชื่อแบบนี้ ด้วยเหตุที่ว่า การไม่เชื่อนั้นส่วนใหญ่เป็นการมองโลกในแง่ลบ (ในขณะที่ความเชื่อปฏิเสธความตายนิรันดร์) ทำให้คนที่ไม่เชื่อพระเจ้า แม้แต่เมื่ออยู่ในสภาวะที่สุขสบาย และปราศจากการสูญเสียความมั่นใจในความสำเร็จในชีวิตของตน ก็ยังคงมุงมั่งที่จะหวาดหวั่นถึงความไร้สาระของชีวิต และตกอยู่ในสภาวะวิตกกังวลอย่างหนัก นี่เองที่สะท้อนออกมาในแถบตะวันตกที่เจริญสุดขีดทางวัตถุ หนึ่งในข้อสรุปที่กล่าวได้ ก็คือ “จากการทดลอง พบว่า คนจำนวนมากมากกว่าครึ่งหนึ่ง สูญเสียความหมายของชีวิต เรามั่นใจว่า อาการหลักของผู้ป่วยทางจิตส่วนใหญ่ คือ ความรู้สึกสลด หรือโหยหาในขั้นรุนแรงมากกว่าความทรมานเสียเอง เหตุผลหลักที่คนส่วนใหญ่เลือกจบชีวิตนั้น คือ ความรู้สึกว่างเปล่าที่ชีวิตที่มีอยู่นั้นว่างเปล่า” หนึ่งในจิตแพทย์ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดทางตะวันตก นามว่า เค. ยุงก็ ได้กล่าวว่าผู้ป่วยทางจิต

ส่วนใหญ่ของเขา คือ คนที่สูญเสียความหมายของชีวิต ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านกรดำรงชีวิต นามว่า ไฮเด็กเกอร์ ก็กล่าวสรุปอย่างชัดเจนว่า “อารยธรรมตะวันตก คือ กรงดักหนู ที่พาให้คนเข้าไปสู่ความสูญเสียของความหมายของชีวิต”

พระเจ้ามีอยู่จริง

“เพราะสิ่งซึ่งมองไม่เป็นของพระองค์ พลังเป็นนิรันดร์ และพระศิริของพระเจ้า ตั้งแต่กาลสร้างโลก ได้สะท้อนในสิ่งที่พระองค์สร้างให้เห็น เพราะฉะนั้น จึงไม่อาจสงสัยได้อีก” (โรมัน 1:20)

จะเล่าให้ฟังถึงเรื่องหนึ่ง มีผู้ดีคนหนึ่งเดินทางมา ซึ่งเป็นผู้ที่ทรงภูมิด้วยใจที่เชื่อใน อิสราเอล ความเสมอภาค และความเป็นพี่น้องกันของทุกคน สังเกตว่า ทุกครั้งที่คนขับรถมาวิ่งรถผ่านโบสถ์วิหารที่ไหน ก็ทำกางเขนที่หน้าอกค้ำับ ผู้ดีคนนั้นจึงหัวเราะออกมา คนขับรถไม่ตอบโต้อันใด เมื่อเดินทางถึงจุดหมาย ผู้ดีเตรียมจะจ่ายเงินคนขับรถ พลันคนขับรถซึ่งเจียบมาตลอดทางก็โพล่งออกมา...

“เอ่อ นายครับ...นาย”

“อะไร” – ผู้ดีตอบ

“แล้ว... เกิดพระเจ้านี้จริงขึ้นมาล่ะ?...”

คำถามที่แสนเรียบง่ายนี้ กลับแรงมากยิ่งขึ้นกว่าปรัชญาต่าง ๆ นานาของพวกไม่เชื่อพระเจ้าเสียอีก ผู้ดีคนนั้นพิศวงไปกับคำถามนี้ เขาเข้าใจดี มีอะไรในชีวิตที่ต้องคิดหาคำตอบ ในที่สุด ผู้ดีก็รับเชื่อในนิยายอโธดอกซ์

คนทุกคน แน่แน่นอน จะต้องมึ่ครั้งหนึ่งที่ประสบปัญหาความเชื่อในพระเจ้า แต่คนจำนวนไม่น้อย ที่เริ่มจากคำถามธรรมดาๆ “พระเจ้านี้มีอยู่จริงไหม”

จากข้อโต้แย้งต่างๆ ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า พระเจ้านี้มีจริงนั้น สามารถหยิบยกบางข้อที่ธรรมดาและเห็นได้ชัดเจนยิ่งกว่า ดังนี้

1. ความงดงามและน่าประหลาดใจยิ่งของสรรพสิ่งที่ถูกสร้างไว้บนโลก อย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความน่าพิศวง ถึงที่มาของสิ่งต่างๆ ทั้งสิ่งใหญ่ สิ่งน้อยทั้งหลาย ซึ่งอยู่รายรอบตัวเรา วิทยาศาสตร์สมัยใหม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมาถึงระบบของการรับรู้ของมนุษย์โดยใช้ปัญญาความคิด (Anthropia) โดยนักวิทยาศาสตร์รายหนึ่งกล่าวว่า “จากทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่สิ่งถาวร ที่กำหนดกฎเกณฑ์ทางแรงดึงดูด พลังงานแม่เหล็กโลก ทฤษฎีสัมพัทธภาพของพลังงานอะตอมทุกรูปแบบ ตลอดจนถึงข้อสนับสนุนทฤษฎีทางชีววิทยาต่างๆ เราสามารถพบว่า อวกาศทั้งหมด โดยเฉพาะ

ระบบสุริยะ และโลกที่เราอยู่นี้ ทั้งหมดเหมือนถูกออกแบบมาเพื่อมนุษย์เรา จนอดที่จะถามคำถามไม่ได้ว่า ถ้าไม่ใช่พระเจ้าแล้วจะเป็นใคร ที่สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ รวมไปถึงพวกเรามนุษย์เองด้วย เรื่องบังเอิญคงเป็นเรื่องเกินความเป็นไปได้ หรือแม้แต่ปาฏิหาริย์เอง ที่จะสามารถสร้างทั้งหมดขึ้นมาด้วยความบังเอิญ” นักวิทยาศาสตร์อีกท่านนำเสนอมุมมองที่น่าสนใจไม่แพ้กัน “ความเป็นไปได้ที่จะให้เซลล์หนึ่งบังเอิญเกิดขึ้นมาเองบนโลก มันแทบเป็นไปได้พอๆกับถ้าจะให้ลิงชักตัวพิมพ์คัมภีร์ไบเบิลสัก 400 ครั้งโดยไม่ผิดซ้ำครั้งหนึ่ง” นักวิทยาศาสตร์จำนวนมากทั้งในอดีตและปัจจุบัน เมื่อมองและสำรวจโลกของตจจน ต่างก็หันมาเชื่อในพระเจ้า เพราะไม่มีคำอธิบายใดๆถึงความสวยงามของสรรพสิ่งบนโลก ที่ดีไปกว่าการยอมรับว่า พระเจ้ามีตัวตนอยู่จริงด้วยเหตุนี้ แม้แต่ราชบัณฑิตของรัสเซีย ผู้อำนวยการศูนย์สถาบันสมอง เอ็น. พี. เบคส์ เทเรว่า ยังได้กล่าวไว้ในการประชุม “ความเชื่อและความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในขอบเขตศตวรรษ” ในเดือนมีนาคม 1998 ว่า “ตลอดชีวิตที่ได้อุทิศให้แก่การศึกษาระบบสมองของมนุษย์ ดิฉันได้ข้อสรุปว่า การจะเข้าไปในสิ่งน่าอัศจรรย์อย่างสมองของมนุษย์โดยไม่เข้าใจว่า มีพระเจ้าผู้สร้างอยู่นั้น เป็นไปไม่ได้เลย”

ความชัดเจนของข้อสรุปดังกล่าว ก่อนอื่นเลย อยู่ที่ว่า คำถามนี้ บังคับให้เราเลือกโดยจิตสำนึก ยอมรับพระอัจฉริยะของพระเจ้าว่าเป็นผู้สร้างสิ่งต่างๆทั้งหมด หรือเชื่อว่า ยังมี “สิ่งที่ยังไม่รู้” อีก ทางเลือกแรก ไม่เพียงตอบคำถามทั้งหมด แต่ยังเปิดตาสว่างให้เข้าใจถึงความหมายอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ของความเป็นมนุษย์ แต่อย่างที่สอง นอกจากจะตอบคำถามไม่ได้แล้ว ยังทำให้มนุษย์สูญเสียความหมายภายในตนและจนอยู่ในสภาวะไร้ทางออก

2. ประวัติศาสตร์ทำให้เกิดข้อโต้แย้งที่น่าสนใจ ต่อข้อโต้แย้งนี้ มีนักพูด นักเขียน และนักการเมืองชื่อดังชาวโรมันท่านหนึ่ง นาม ชิเชรอน ได้พูดเอาไว้ประมาณ 100 ปี ก่อนคริสตกาลว่า “เราคิดกันว่า เป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องชี้ชัดว่า ไม่มีเผ่าพันธุ์ใดที่ป่าเถื่อน หรือคนซุกคนที่จะเสียจิตสำนึกทางศีลธรรมถึงขนาดที่ความคิดเกี่ยวกับพระเจ้าจะไม่สามารถเข้าถึงจิตใจของเขาได้ แน่นอน หลายคนคิดเกี่ยวกับพระเจ้าไม่ถูกต้อง แต่มันเป็นธรรมดาที่เกิดจากการสูญเสียจริยธรรมและความบกพร่องทางศีลธรรม คนทุกคน อย่างไรก็ตามเสียก็ตระหนักดีว่า มีพลังและธรรมชาติของสรวงสวรรค์อยู่ และการยอมรับดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากการถูกชักจูงใจไว้ก่อน หรือการเห็นด้วยกับ

ความคิดคนอื่น การยอมรับในพระเจ้าไม่ได้ถูกกะเกณฑ์ตามกฎหมายของรัฐ หากแต่
ว่าในทุกกรณี สังคมของทุกชนชาติต่างยอมรับเป็นดังกฎของธรรมชาติ”

ความเห็นดังกล่าวก็สอดคล้องกับความเห็นของนักเขียน นักประวัติศาสตร์
และนักปรัชญาชาวกรีกนาม พลูตาร์ค (ค.ศ. 120) “หากเดินทางไปดินแดนต่างๆ คุณ
อาจจะเคยพบเมืองที่ไม่มีกำแพง หรือกลุ่มคนไม่มีภาษาเขียน สังคมที่ไม่มีนักปกครอง
หรือปราสาทราชวัง ไม่มีความร่ำรวยหรือเงินทอง แต่ไม่มีใครที่เคยเห็นเมืองที่ไม่มี
โบสถ์ วัด ที่ไม่มีเทพเจ้า ไม่มีซีกเมือง ที่คนจะไม่สวดมนต์ในนามของเทพ หรือสาปแช่ง
ในนามสวรรค์”

เป็นความจริง อะไรละที่จะสามารถอธิบายความที่มนุษย์ในทุกสังคมต้องมี
ศาสนาเหมือนกัน ข้อเสนอพื้นฐานต่างๆของกลุ่มที่ไม่เชื่อในพระเจ้า ที่นำเสนอที่มา
เกี่ยวกับจินตนาการเรื่องพระเจ้าในจิตสำนึกของมนุษย์นั้นไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้
พร้อมๆกับการพัฒนาของวิทยาศาสตร์ ความเกรงกลัวและหวาดต่อปรากฏการณ์
ธรรมชาติที่ไม่สามารถเข้าใจได้ก็หมดไปจากมนุษย์ กลไกการไขความลับของความ
ฝันถูกตีกระจ่าง กลไกของโลกก็ถูกวิเคราะห์ แต่สิ่งที่ไม่หมดไป คือ ความเชื่อในเรื่อง
พระเจ้ายังคงอยู่ทุกยุคทุกสมัยในหมู่มวลมนุษยชาติ คำอธิบายที่ดีที่สุดต่อข้อเท็จจริง
อันนี้ คือ การยอมรับว่า แนวคิดดังกล่าว ซึ่งมนุษย์อาศัยเป็นแรงผลักดันชีวิต ตั้งแต่
อดีตจนปัจจุบัน ตลอดประวัติศาสตร์นานมา ไม่ได้เป็นผลผลิตจากโลกมนุษย์ หากแต่มี
ต้นตอมาจากตัวพระเจ้าผู้ทรงสร้างเราเอง

3. ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับศาสนาและประสบการณ์ชีวิตให้ความสำคัญกับสิ่งที่
อยู่ตรงกันข้าม

ก่อนอื่น ขอเล่าอะไรบางอย่างเสียก่อน

“ในปี 1790 ที่ประเทศฝรั่งเศสใกล้ๆกับเมืองฌูลแลค ได้มีดาวหางตกลงมา เจ้า
เมืองได้ทำบันทึกเหตุการณ์เอาไว้ และให้คนมาลงชื่อรับรองความจริงประมาณ 300
คน และส่งเรื่องไปที่ราชบัณฑิตสภาในกรุงปารีส คุณคิดว่า พวกราชบัณฑิตตอนนั้นจะ
กล่าวขอบคุณชาวเมืองที่ช่วยพัฒนาวิทยาศาสตร์หรือไม่ ไม่มีชะหรงก ราชบัณฑิต
สภาไม่เพียงแต่จะร้ายยาวจดหมายเหตุที่เรียกว่า “ความน่าอดสูของเหตุการณ์หินตก
จากฟ้า” แต่ยังให้ข้อสรุปพิเศษเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวว่า...⁴ “ก็ในเมื่อพระเจ้าไม่มี

⁴ อย่างไรก็ดี ไม่น้อยหน้าไปกว่าพวกราชบัณฑิตปารีสนี้ก็เห็นจะเป็นกลุ่มคนรัสเซีย 10 คนที่วิพากษ์วิจารณ์ค
ริสตจักรในจดหมายเปิดผนึกถึงประธานาธิบดี “พวกไม่เชื่อในพระเจ้า” อย่าง ว. กินชบุริก ยังเคยจุดเทียนอธิษฐาน

จริง มันจะให้หिनตกลงมาจากฟ้าก็ยังไม่ไปไม่ได้” นี่เป็นคำพูดของเหล่าราชบัณฑิตปารีส์....

“คนเรานั้นยากเหลือเกินที่จะเข้าใจให้ได้ว่า ประสบการณ์ชีวิตของพวกเขา นั้นไม่สมบูรณ์รอบรู้เสียทุกด้าน เพราะเรารู้เพียงบางสิ่งบางอย่างเพียงผิวเผินจาก เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เราประสบในแต่ละวัน เพราะฉะนั้นประสบการณ์ชีวิต มันจำกัด และมีเรื่องราวข้อเท็จจริงที่ปฏิเสธไม่ได้อีกมากมาย ที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ ได้ อย่างที่เราคิด ว่าเป็นสัจธรรมที่กระจ่างแล้ว” นี่เป็นข้อสรุปของ นักประวัติศาสตร์ ชื่อตั้ง เอ. กอร์โบฟสกี ที่กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ “ปริศนาประวัติศาสตร์โบราณ”

“ถ้าจะพูดไปแล้ว เมื่อใดที่ข้อเท็จจริงขัดแย้งกับผลสรุปทางวิทยาศาสตร์ สุดท้ายเรามักยกผลประโยชน์ให้กับข้อเท็จจริงมากกว่า (โดยที่ข้อเท็จจริงจะเกิดขึ้น อย่างนั้น ช้าแล้วช้าเล่า)”

นั่นเอง ที่ความมีตัวตนของพระเจ้า ถือเป็นข้อเท็จจริงที่ถูกพิสูจน์ “ช้าแล้วช้า เล่า” เป็นจำนวนนับไม่ถ้วนครั้งผู้คนจากหลากหลายช่วงเวลาประวัติศาสตร์ตั้งแต่ อดีตตลอดจนปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็เผ่าพันธุ์ใด ชนชาติใด ภาษาใด วัฒนธรรม ระดับ การศึกษา หรือถูกอบรมสั่งสอนมาแบบใด ทั้งที่ไม่รู้จักกันและกัน แต่สามารถบอกได้ เป็นเสียงเดียวกันถึงประสบการณ์ทางวิญญาณกับพระเจ้าที่แท้จริงและไม่อาจบอก เล่าอธิบายได้ เป็นประสบการณ์จริงเกี่ยวกับพระเจ้า ไม่ใช่กับพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ อะไรอย่างอื่น

ยังมีพื้นฐานอันใดที่จะปฏิเสธประสบการณ์การเห็นพระเจ้าโดยตรงของเหล่านักวิชาการต่างๆ ที่ได้พบเจอมาโดยตรง ไม่ใช่ผ่านเครื่องมือหรือรูปภาพใดๆ นัก วิชาการไหนหรือ? ก็เหล่านักบุญทั้งหลาย ที่ไม่มีทางที่ตะกล้าแม้แต่คิดจะหลอก หรือ โกหกเพื่อเอาคำสรรเสริญ พวกเขาได้นำเสนอข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้เลย – การ ทำปาฏิหาริย์ การทำนายอนาคต การทนทุกข์ขบไล้และเนรเทศจากการปกป้องความ เชื่อและความจริงของตนต่อพระเจ้า การทนทุกข์ทรมานกาย และสาปส่ง การเสียสละ เลือดเนื้อและชีพของตนเพื่อศรัทธาที่ไม่มีอะไรมาหยุดได้ต่อองค์พระผู้เป็นเจ้าและพระ คริสต์

เป็นไปได้ว่า พวกเขา คนที่เหมือนดังเหล่านักบุญเปโตรและเปาโล อูสตินนัก ปรัชญา เปาโลแสนธรรมดา มาคารีผู้วิเศษ ยอห์นแห่งดามัสกัส คลิมองต์แห่งโรม อี ในโบสถ์อ้างอิงจากหนังสือ “โซเฟีย”, พิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 2008, หน้า 74)

ซาคแห่งซีเรีย ยอห์นแห่งรัสเซียและชาวว่าแห่งเซอร์เบีย เซร์เกย์ ราโดเนตสกี ฌวราฟิม ซารอฟสกี อิกนาเทีย เบเรียนซานินนอฟ อัมโวโรซี ออปทินสกี ดอสตาเยฟสกี หรือปาสกาล เมนเดลหรือเมนเดเลฟ คนอีกมากมายที่โลกทั้งโลกรู้จักและไม่สามารถเอ่ยนามออกมาได้หมดทุกคน เป็นไปได้ว่า พวกเขาเพียงอยากสละชีพเพื่อ"ธรรมเนียม" ที่จะเชื่อ หรือเพื่อจินตนาการไร้เหตุผล หรือเพราะไร้การศึกษา?

แล้วเราจะมองข้อเท็จจริงที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยชาติในแนวทางใด เป็นไปได้ว่า เราต้องขบคิดอย่างหนักถึงประเด็นดังกล่าว เป็นไปได้หรือที่เราจะปฏิเสธว่าพระเจ้าไม่ได้มีจริง เพียงแค่เพราะว่าเราไม่รู้ถึงพระเจ้าในแต่ละวัน? แต่จริงๆ แล้ว ประสบการณ์ในแต่ละวันของเราก็ไม่ได้ให้ถึงสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ทั้งหลายพูดกัน แต่เราก็กังเชื่อในผลสรุปทดลองของพวกเขา เชื่อคำพูดพวกเขา ทั้งที่ไม่รู้จักพวกเขาด้วยซ้ำ และไม่มีแม้แต่โอกาสที่จะคิดพิสูจน์ว่า ข้อสรุปหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์สิ่งที่พูดกันมานั้นจริงหรือไม่ แล้วอย่างนี้ เราทำไมถึงไม่เชื่อในสิ่งต่างที่ศาสนาสอน ที่คนบริสุทธิ์มากมายทดลองพิสูจน์และยืนยันได้ครั้งแล้วครั้งเล่ากันบ้าง?

ประสบการณ์ที่"นักวิชาการ"ของ"ศาสตร์แห่งศาสตร์"นี้ได้บอกแก่เรามา ไม่ใช่เป็นแค่ความเชื่อส่วนบุคคล หรือความเห็นส่วนตัว ไม่ใช่ข้อสันนิษฐานหรือธรรมเนียมปฏิบัติ แต่มันคือ ข้อเท็จจริงของการเข้าถึงองค์พระผู้เป็นเจ้า

สิ่งที่เซร์เกย์ บุลกาคอฟ พูดนั้น ก็เป็นสิ่งที่สมเหตุสมผล "ถ้าคนที่มีศรัทธาแล้ว เรื่องราวอันน่าอัศจรรย์ของตน ถึงสิ่งที่พวกเขาเห็นและได้ล่วงรู้ อย่างแทบไม่น่าเชื่อถือแล้ว ในหมู่ผู้ที่ได้ฟัง ก็จะเป็นเหมือนภูเขา รากฐานเป็นเนินที่มีเขาของความคลางแคลงไม่เชื่อด้วยหลักตรรกะ เป็นฐานตั้งอยู่หลบจากสายตาทิมองเห็นทั่วไป"

แล้วพระเจ้าคือใครล่ะ?

“เมื่อข้าพเจ้าพูดถึงพระเจ้า คำพูดข้าพเจ้า
ก็เหมือนดังพูดแก่คนตาบอด
ที่กำลังคลำหาแหล่งน้ำของเขาในทะเลทราย”
มักซิมิเลียน โวลโธมิน

นักปรัชญาชาวกรีกชื่อดังนาม ปลาโตน (347 ปี ก่อนคริสตกาล) เคยมีความคิดว่า "ของธรรมดาไม่มีการระบุนะจะจง" ในความเป็นจริง สิ่งที่สลับซับซ้อน เราก็สามารถทำความเข้าใจกับมันได้ โดยการแยกองค์ประกอบ แล้วเราจะอธิบายอย่างไร

ว่า อะไรคือ สีแดง หรือรสเปรี้ยวให้คนที่ไม่เคยมองเห็นหรือลิ้มรสดังกล่าวอย่างไร มีอยู่ทางเดียว คือ การแสดงให้เห็น การให้ทดลอง เพราะการอธิบายด้วยคำพูดไม่สามารถช่วยอะไรได้ ยกเว้นแต่การให้สัมผัสด้วยประสบการณ์จริง

ศาสนาคริสต์สอนให้คนรู้จักพระเจ้าในฐานะสิ่งธรรมดาอย่างแรก พระเจ้าอย่างที่เราคุ้นเคยของเราๆเรียกกันว่าเป็นสิ่งที่ธรรมดา ด้วยเหตุนี้ เมื่อพูดถึงพระเจ้า จึงเป็นเรื่องที่อธิบายไม่ได้ด้วยคำพูด คำพูดใดๆ หรือคำจำกัดความใดๆเกี่ยวกับพระเจ้านี้ ยังไม่เพียงพอ และพระนามหรือลักษณะบุคคลิกของพระองค์ที่แจ่มแจ้งในพระคัมภีร์ไบเบิลหรือในตัวของพระนักบวชทั้งหลาย ต่างก็เป็นเพียงแค่ภาพสะท้อนเหมือนของพระลักษณะในตัวพระองค์เท่านั้น แต่สิ่งสะท้อนเหล่านั้นก็จำเป็น เพราะนำมาถึงขอบเขตพื้นฐานระหว่างพระองค์ อันเป็นความรัก ผู้ทรงประเสริฐ ผู้เป็นความจริงและความงามสูงสุด กับภาพเสมือนที่ถูกบิดเบือนมาตลอดเวลา ในประวัติศาสตร์ของศาสนาคนป่าเถื่อน ที่वादพระเจ้ากับอารมณ์ค้นหาของมนุษย์ธรรมดา นี่เองเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง และด้วยเหตุนี้สิ่งที่กำหนดบุคคลิกของแต่ละคน ก็คือ สิ่งที่เป็นวิบุรุษในใจแต่ละคนนั่นเอง “เห็นพระเจ้าเป็นยังไง คนก็เป็นอย่างนั้น” หากมนุษย์ไม่มีความเข้าใจเรื่องบุคคลิกที่ดีของพระเจ้าแล้ว เขาก็จะสูญเสียแนวทางการดำรงชีวิตทางศีลธรรมไปอย่างทีละกลอนของ เมเรธคอฟสกี กล่าวไว้

“จะชั่วหรือดี มีสองทาง

มุ่งสู่จุดหมายเดียว ทั้งสองอย่าง

อะไรก็ได้ เลือกสักทาง”

ศาสนาคริสต์นั้นย้ำว่า ไม่ใช่อะไรก็ได้ที่ต้องเลือก

นักบุญเกรกอรี ปาลามา มีคำกล่าวที่นายกย่องเกี่ยวกับสะท้อนแนวทางในการสอนเรื่องพระเจ้าของคริสตจักร และบุคคลิกลักษณะของพระองค์ที่ปรากฏบนโลกไว้อย่างสั้นๆแต่ได้ใจความว่า “พระเจ้ามีจริง และเรียกกันว่าเป็นธรรมชาติของทุกสิ่งที่มี เพราะพระองค์มีส่วนร่วมอยู่ในทุกสิ่ง และสถิตกับเราด้วยการมีส่วนร่วมนี้เอง แต่พระเจ้าไม่ได้มีส่วนร่วมในธรรมชาติของพระองค์เอง แต่ในพลังของพระองค์” คำกล่าวนี้เน้นย้ำถึงบุคคลิกลักษณะที่สำคัญสองประการของพระเจ้า เมื่อเทียบกับสิ่งที่โลกศาสนาโบราณต่างๆเชื่อกัน นั่นคือ ประการแรก พระเจ้าเป็นหนึ่งเดียว และพระองค์ไม่แยกตัว ไม่เห็นห่างหรือแตกต่างจากธรรมชาติของโลกหรือมนุษย์ แต่พระองค์สถิตอยู่ทุกที่ และเข้าไปสอดแทรกเกี่ยวข้องด้วยภารกิจของพระองค์ และทรง

ปรากฏในพื้นฐานหลักของทุกๆ สิ่งที่มีอยู่บนโลกนี้ ในขณะเดียวกัน พระเจ้าก็ไม่ใช้พลังลึกลับที่ไม่มีหน้า ไม่มีตา หรือสั่งการควบคุมพลังได้โดยการรู้รหัสอะไรบางอย่าง แต่พระองค์เป็นสิ่งที่มีความเฉลียวฉลาดเฉพาะของตนเอง ด้วยเหตุนี้ คริสตจักรจึงกำจัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหมอผี ผู้สื่อวิญญาณเร่ร่อน เวทมนต์หรือคาถาปีศาจทั้งหลาย ที่อาจจะนำไปสู่การพลิกฟื้นพลังลึกลับที่มาจากโลกอื่นนั้นหรือการใช้พลังเหล่านั้นเพื่อประโยชน์บางอย่างบนโลกนี้

อย่างไรก็ตาม ลักษณะสำคัญของพระลักษณะของพระเจ้า ที่เปลี่ยนนัยสำคัญของแนวทางเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องพระเจ้าไป ก็คือ คำสอนของคริสตศาสนาที่ว่า พระเจ้า คือ ความรัก (1 ยอห์น 4:8) ไม่ใช่ผู้มีอำนาจบงการเด็ดขาดใดที่จะทำอะไรตามใจชอบ ไม่ใช่ผู้พิพากษาที่ยุติธรรมหรืออ่อนโยนหรือชอบลงโทษ แต่พระเจ้าเป็นความรัก ในข่าวประเสริฐได้กล่าวไว้ว่า “เพราะพระเจ้าทรงรักโลก และมอบพระบุตรพระองค์เดียวแก่เรา เพื่อให้ผู้ใดที่เชื่อในพระบุตรไม่ตาย แต่มีชีวิตที่เป็นนิรันดร์” (ยอห์น 3:16) และอย่างที่ข้อต่อไป กล่าวไว้ว่า “เพราะพระเจ้าไม่ได้ส่งพระบุตรมายังโลกมนุษย์เพื่อตัดสินพิพากษา แต่เพื่อให้โลกได้รับความรอดโดยพระบุตร” (ยอห์น 3:17) ไม้กางเขนที่พระคริสต์อาสาแบกรับไปเองยืนยันได้ถึงความรักนี้ที่พระเจ้ามีให้ (ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดถึงความรักก็มีในหนังของเมล กิบสัน เรื่อง The Passion of Christ)

และถึงแม้ในพระคัมภีร์และจากพระนักบวชจะกล่าวถึงพระเจ้าในมุมของการเป็นผู้พิพากษาและปลอบโยนก็ตาม ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของการที่พระองค์สอนเราเหมือนดังครูสอนนักเรียนเท่านั้น สิ่งนี้ยืนยันได้ไม่แค่เฉพาะในพระคัมภีร์ไบเบิลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคำสอนของนักบุญองค์ต่างๆ อีกด้วย เช่น นักบุญยอห์น นักเทศนาฟิลาทอส ซึ่งในบทเทศนาเต็มไปด้วยคำกล่าวถึงพระเจ้าในแง่ของความพิโรธ การลงโทษ และอารมณ์อื่นๆ ของพระเจ้า ได้กล่าวถึงแก่นหลักของสิ่งที่พระเจ้าสอนอย่างชัดเจนว่า “เมื่อเราพูดถึงความพิโรธและความโกรธ กับพระเจ้าแล้ว จงอย่านำสองคำนี้ไปเปรียบเทียบกับลักษณะของมนุษย์ เพราะมันเป็นการดูถูกพระองค์ สิ่งที่ เป็นของพระเจ้าแตกต่างจากของมนุษย์ ที่พูดอย่างนี้ เพื่อให้คนที่หยาบโลนกระด้างในใจเห็นชัดและเข้าใจได้” ส่วนนักบุญเกรกอรี นิสสก็ ได้กล่าวเอาไว้ว่า “การจะบอกว่า เป็นเรื่องไม่สมควรที่จะพิจารณาพระลักษณะของพระเจ้าให้เหมือนกับว่าอยู่ใต้การควบคุมของอารมณ์ความรู้สึกพึงพอใจ หรืออ่อนโยน หรือพิโรธนั้น สิ่งนี้ แม้แต่คนที่

แทบจะไม่สนใจต่อการเข้าหาสวรรค์ของพระเจ้านี้ที่ไม่สามารถปฏิเสธไปได้” ศิษยาภิบาลยอห์น คาสซิอานแห่งโรม ถึงกับพูดไว้ว่า “ไม่สามารถลบหลู่พระเจ้าได้ โดยไม่คิดว่าพระองค์จะเป็นผู้แค้นเคือง ซึ่งชัย และจ้องราวี”

เท่าที่เห็น การทำความรู้จักกับถึงพระเจ้า คือ หัวข้อใหญ่และเฉพาะทางเกี่ยวกับเรื่องชีวิตฝ่ายวิญญาณ หลักจริยธรรม ระดับการพัฒนา ข้อกำหนดของสวรรค์ อันตรายที่เกิดขึ้นในชีวิต สิ่งสำคัญนั้น พระเยซูคริสต์ได้พูดเอาไว้ว่า “ประเสริฐแท้คือผู้ที่มีใจสะอาด เพราะเขาจะมองเห็นพระเจ้า” (มัทธิว 5:3)

คำสอนของชาวคริสต์เกี่ยวกับพระเจ้าแห่งความรักถือเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยมีมาในโลกศาสนาของชาวยิวและชนไร้ศาสนา แต่มันเกิดขึ้นได้อย่างไรกับชาวยิวที่เคร่งครัดในคำสอนของพระเจ้า อย่าง เยชู แห่งนาซาเร็ธ และสาวกของเขา เราคงไม่สามารถไขปริศนาไปได้หากเราไม่เข้าใจถึงแหล่งที่มาของคำสอนนี้

หนึ่ง และ สาม

Credo, quia absurdum

ไบเบิลบอกไว้อย่างชัดเจนว่า พระเจ้าเป็นพระวิญญาณ และในขณะเดียวกัน พระองค์ก็เป็นบุคคลเฉพาะ แม้แต่ในเชิงความหมายพิเศษของคำนี้ ความเฉพาะอยู่ตรงสิ่งใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากแนวคิดคำสอนอื่นๆในช่วงก่อนพระคริสต์โดยสิ้นเชิง คือ การที่พระเจ้าเป็นหนึ่งเดียว แต่มีสามพระลักษณะ(ไตรลักษณ์)

แนวคิดหลักของคำสอนนี้อยู่ตรงที่การยืนยันว่า พระเจ้าคือพระบิดาแรก ผู้ซึ่งประทานพระบุตรก่อนนิรันดร์กาล และมีพระจิตซึ่งออกมาจากพระองค์ในนิรันดร์ พระไตรลักษณ์ นี้เสมอภาคกัน มีสิ่งต่างๆเหมือนกัน มีความรักหนึ่งเดียว มีปัญญาและเจตนารมณ์อย่างเดียวกัน และมีการกระทำเป็นหนึ่งเดียว การทำความเข้าใจกับคำสอนที่ค่อนข้างแปลกใหม่เกี่ยวกับพระเจ้านี้ จะทำให้เห็นความเหมือนกันในสามลักษณะที่กล่าวมานี้

ด้วยเหตุนี้ ภาพเสมือนที่จะทำให้เราเข้าใจ ว่าสิ่งที่เป็นอย่างเดียวกัน เหมือนกับสิ่งที่เป็นสามอย่าง เหมือนกันในเวลาเดียวกัน อาจเทียบกับบางสิ่ง เช่น อะตอม คำว่าอะตอม ในความเข้าใจของนักวิชาการกรีกโบราณนั้น (มาจากรากศัพท์ *atomos* แปลว่า แบ่งแยกไม่ได้) คือ ส่วนธรรมดา ที่เป็นตัวของมันเองเป็นที่สุด ที่เมื่อประกอบกันเข้า จะได้เป็นส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ ทุกสิ่ง แต่ในศตวรรษที่ 20 เกิดการค้นพบว่า ภายในอะตอม ยังมีส่วนประกอบและกลไกซับซ้อนของมันอีก ด้วยเหตุนี้เอง พระเจ้า ก็เช่นกัน

การที่พระองค์เป็นผู้ที่ธรรมดาเป็นที่สุด พระองค์จึงแยกไม่ได้ แต่ในพระลักษณะของพระองค์มีลักษณะของพระองค์ที่แตกต่างกันออกไป

บาทหลวงองค์ต่างๆ ก็ได้เสนอแง่มุมอื่น ที่สามารถสะท้อนเปรียบเทียบให้เห็น ผ่านจากแนวคิดที่ว่ามนุษย์เป็นภาพสะท้อนพระศิริของพระเจ้า เช่น นักบุญ อิกนาที เบรียนชานินนอฟ “ภาพเสมือนของพระเจ้าที่เป็นไตรลักษณ์ ก็เหมือนการที่มนุษย์มีสามลักษณะ ปัญญาของเรา คือ พระบิดา คำพูดของเรา คือ พระบุตร ส่วนจิตใจของเรา คือ พระจิต บัรรู่าไม่มีความคิดฉันใด ก็อยู่ไม่ได้ เหมือนการคิดโดยไม่ใช้ปัญญา ด้วยเหตุนี้ การคิดใดๆก็ตาม ก็ต้องใช้จิตฉันนั้น”

คำสอนเกี่ยวกับพระเจ้าผู้เป็นไตรลักษณ์นั้น เป็นการปฏิเสธรูปแบบต่างๆ ทั้งหมดของความเชื่อแบบเทพเจ้าหลายองค์ โดยเฉพาะความเชื่อแบบเทพเจ้าสามองค์หรือเทพเจ้าสามหน้า (การที่เทพเจ้าจะมีการแสดงออกแตกต่างกันเป็นสามทาง **จากองค์ๆเดียว**) พระไตรลักษณ์ของศาสนาคริสต์ ไม่ใช่การรวมเทพสามองค์หลักของกรีกเข้าด้วยกันเป็นครอบครัว ไม่ใช่มีพระมารดา พระไตรลักษณ์ไม่ได้เป็นเพศชายหรือหญิง ในไตรลักษณ์ มีพระบิดา(ไม่ใช่พระมารดา) มีพระบุตร (ไม่ใช่เทวดา) มีพระจิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในโลกของพวกไม่มีศาสนา (ไม่ใช่บุตรหรือบุตริ) และที่สำคัญพระไตรลักษณ์นั้นเสมอภาคกัน ไม่ใช่การลดหลั่นตามสถานะครอบครัวแบบพวกบูชาเทพเจ้า ด้วยเหตุนี้ นอกจาก**เลขสาม** ไม่มีอะไรที่เหมือนกันเลยระหว่างพระไตรลักษณ์กับเทพอื่นๆที่เป็นสามองค์

การสอนของคริสตจักรเรื่องพระไตรลักษณ์นั้น เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ศาสนา และข้อเท็จจริงดังกล่าว ก็ทำให้เราต้องครุ่นคิดถึงที่มาของแนวคิดนี้

พระเยซู พระเจ้าและมนุษย์

ศาสนาคริสต์ “ก้าวเข้ามาหากลางอย่างชัดเจนกับ
ศาสนาอื่นที่มีมาก่อนหน้านี้”

ฟรีดริช เอนเกลส์

พวกที่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาอย่างผิดๆ มักชี้ว่า หลักคำสอนของศาสนาคริสต์นั้นได้ไปเอามาจากตำนานของพวกเชื่อเทวดาฟ้าดินต่างๆ ทว่า ข้อวิพากษ์ดังกล่าว แม้แต่คนที่เชื่อในลัทธิไม่เชื่อพระเจ้ายังปฏิเสธที่จะเชื่อ เพราะศาสนานั้นสอนในสิ่งที่โลกโบราณทั้งหลายไม่เคยได้รู้ได้เห็นมาก่อนเลย

ตามตำนานของศาสนาที่นับถือเทพเจ้าหลายองค์ เช่น กรีก โรมัน ซีเรีย ฟินีเชีย อินเดีย ฯลฯ เทพเหล่านั้นต่างมาจดีเป็นร่างต่าง ๆ นานา และจดีแล้วจดีเล่า เปลี่ยนใบหน้าไปมาเหมือนนักแสดง และจำแลงแปลงกาย ปลอมเป็นคนหรือทรงต่างๆ อย่างเช่น เทพเจ้าซีอุส จำแลงเป็นวัวกระทิง หรือเป็นนักพูดเสียดสี หรือเป็นอินทรี แม้แต่เปลี่ยนเป็นฝนทองคำก็ยังมี ส่วนเทพจูปีเตอร์เปลี่ยนเป็นมังกร (งูใหญ่มีปีก) ทว่าเราไม่ได้กำลังพูดถึงการจำแลงแปลงร่างเป็นโน่นนี่ตามความเป็นจริง อย่างที่เอปีคิวรากล่าว “เทพเจ้าไม่มีวันเปลี่ยนไปเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง” ในขณะที่ตำนานเล่าขานต่างเสริมแต่งไปต่าง ๆ นานาให้เทพเจ้ามีอารมณ์ความรู้สึกเหมือนมนุษย์ ทั้งแบบโรแมนติก น่ายกย่อง หรือกระทั่งแบบน่าละอาย อย่างพระกฤษณะ ตามตำนานกล่าวว่า มีภริยาถึง 8 องค์ และมีนางสนม 1 หมื่นหกพันคน และมีบุตรกว่า 1 แสนแปดหมื่นองค์

คริสตจักรไม่ได้นับถือผีสามอันใด แต่สอนให้เชื่อในการปรากฏจริงของพระบุตรของพระเจ้าในร่างกายตามธรรมชาติของมนุษย์ (ยอห์น 1:1-34) “และพระคริสต์จึงบังเกิด กลายเป็นมนุษย์ ผ่านการผสมจากเนื้อหนัง ที่มีสติปัญญา” พระคริสต์สะอาด ปราศจากอารมณ์ตัณหา ศาสนาจักรโดยพื้นฐานของความเชื่อดังกล่าวได้สรุปสูตรการผสมพระเจ้าในความเป็นมนุษย์ – ไม่คลาดเคลื่อน ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แยกจากกัน ไม่ห่างจากกัน

อนึ่ง จำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่สำคัญอีกประการ คือ พระคริสต์เป็นบุคคลที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์จริง ไม่เหมือนกับเทพเจ้าตามตำนานที่ไม่มีรากเหง้าประวัติศาสตร์จริง เพราะมีพยานบันทึกอยู่เป็นจำนวนมาก การทรมานพระวรกาย และความตายของพระคริสต์ไม่ใช่เหตุบังเอิญ และไม่ใช่เรื่องไร้สาระ อย่างตำนานของเทพอโดนิส อັตติส หรือ โอซีริส พระคริสต์สละชีพอย่างอาสาตั้งใจจริง เสียสละตน และแบกรับเอาไว้พระองค์เดียว “เพื่อทำให้มนุษย์ได้กลายเป็นเทวดาและเป็นพระบุตรของพระเจ้า”

ความแตกต่างที่ยกมาของการจดีมาบังเกิดของพระคริสต์กับตำนานต่างๆ นั้นชัดเจนในหลักการ จนแม้กระทั่งผู้นำลัทธิไม่เชื่อพระเจ้ายังต้องยอมรับข้อเท็จจริงข้อนี้เลย ดังที่ ฟรีดริช เอนเกลส์ ผู้ที่ได้เคยลงความเห็นก่อนหน้าว่า “คริสต์ศาสนานั้นล้วนเพียบพร้อม ยกเว้นเสียแต่เพียงหินก้อนสุดท้าย” ในหลักปรัชญาของฟิลอน และลัทธิคลังซีซาร์ ก็เห็นว่า “หินก้อนสุดท้ายที่ยึดเหนี่ยวศาสนาคริสต์นั้น คือ คำสอนเกี่ยวกับ

การที่พระวจนะของพระเจ้ากลายเป็นมนุษย์ ในบุคคล บุคคลหนึ่ง และการเสียสละชีพของคนๆ นั้นบนกางเขน เพื่อไถ่บาปแก่มวลมนุษยชาติ ด้วยเหตุเป็นมาอย่างใดที่หिनก่อนนี้เข้ามาอยู่ในหลักทฤษฎีทางปรัชญา เป็นเรื่องที่เราไม่อาจล่วงรู้ถึงต้นตอความเป็นมาที่แท้จริงได้..." สิ่งนี้ก็มีนักปรัชญาที่ไม่เชื่อในพระเจ้าสมัยโซเวียต นามว่า เอ. ราโนวิช ได้กล่าวเสริมไว้ด้วยว่า "สำหรับเรา การฟื้นฟูสิ่งที่คล้ายคลึงกันระหว่างคริสตศาสนากับลัทธิความเชื่อแถบตะวันออกไม่สำคัญเท่ากับการฟื้นฟูความแตกต่างระหว่างทั้งสองอย่าง สำคัญที่เราจะต้องแยกให้เห็นลักษณะเฉพาะของคริสตศาสนากับความเชื่อที่คล้ายกันทางตะวันออก ลักษณะเฉพาะที่ว่า คือ การจุดชีพของพระเจ้า"

แล้วคำสอนที่มีเพียงหนึ่งเดียวในโลกนี้ มาจากไหนกันล่ะ ถ้าเราจะเชื่อว่ามีต้นตอความเป็นมาที่น่าเชื่อถือได้จริง? จริงๆ แล้ว ต้นตอนั้นมี และนั่นก็คือสิ่งที่เราเรียกว่าประวัติศาสตร์ นักเขียนทั้งหมด 8 คน ที่คริสตจักรเรียกกันว่า นักบุญ ต่างก็ชี้ตรงไปยังพระคริสต์ ในจดหมายเหตุของตน ซึ่งเชื่อมโยงกันในภายหลังเป็นหนังสือเล่มเดียวที่เรียกว่า พระพันธสัญญาใหม่ อะไรอีกที่จะทำให้เราไม่อาจเชื่อได้?

พระเจ้าผู้ถูกตรึงกางเขน พระผู้ไถ่

เราเทศนาพระคริสต์ผู้ถูกตรึงกางเขน
สำหรับชาวยิว มันเป็นเรื่องหลอกลวง

สำหรับชาวกรีก มันเป็นเรื่องไร้สาระ (1 โครินเธียนส์ 1:23)

ใครกันที่ถูกเรียกว่า เป็นพระผู้ช่วยให้รอด จริงๆ แล้ว คือ ผู้ที่รักษาคนที่ป่วยด้วยโรคที่รักษาไม่หายให้หายได้ คือผู้ที่ประทานขนมปังแก่ผู้ที่หิวโซ ผู้ที่ที่หาที่อบอุ่นให้แก่คนที่เหน็บหนาว ผู้ที่ปลดปล่อยทาสออกจากการถูกกักขังทารุณ... พระผู้ช่วยให้รอด คือ ผู้นำทัพและฮีโร่ในสงคราม ที่สละชีพเพื่อพี่น้องของตน ชาร์ หรือเจ้าครองนคร ที่ออกกฎหมายอย่างเที่ยงธรรม ที่ถอนรากถอนโคนอำนาจชั่วของคนที่เข้มแข็งกว่าในโลกนี้ คือผู้ที่พัฒนาวิทยาศาสตร์ การศึกษา การแพทย์ ศิลปะ รวมไปถึงทุกคน ผู้ที่ประทานอาหารและความงดงามในชีวิตแก่ประชาชนไม่แค่อย่างพอเพียง แต่อย่างล้นพ้น จากสิ่งที่กล่าวมาที่ประจักษ์ชัดอย่างไม่ต้องสงสัย สัจธรรมของคริสตศาสนาเกี่ยวกับพระผู้ไถ่บาป สำหรับโลกซึ่งอยู่ภายใต้จิตสำนึกทางวัตถุนิยม จึงมองว่ามีลักษณะแปลกประหลาด ไม่อาจเข้าใจได้ และไม่อาจรับได้ ที่จะให้พระผู้ช่วยให้รอดกลับไปอยู่บนกางเขนเหมือนคนชั่วช้า นักบุญเปาโลกล่าวเอาไว้ว่าอย่างหนักแน่นว่า

“เราเทศนาพระคริสต์ผู้ถูกตรึงกางเขน สำหรับชาวยิว มันเป็นเรื่องหลอกลวง สำหรับชาวกรีก มันเป็นเรื่องไร้สาระ”

แล้วทำไมคริสตจักรถึงเรียกพระเยซูว่าเป็นพระผู้ช่วยให้รอด พระองค์ช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นจากทุกซ์ลำเค็ญอันใด?

คริสตจักรสอนว่า สาเหตุของความทุกข์ทรมานและความลำบากทั้งหลายของมนุษย์ โดยรวมแล้ว เกิดจากความเสื่อมทรามลงทางจริยธรรมและจิตวิญญาณของมวลมนุษยชาติ ความเสื่อมทรามนี้ก็เหมือนดั่งยาพิษ ที่แตกผลึกไปยังส่วนต่างๆ ในชีวิต ในทุกแง่มุมและระดับของมนุษย์ ตั้งแต่รายบุคคลจนถึงทั่วทั้งโลกมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ การช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากบาปและการถูกลงทัณฑ์จึงมีเพียงเงื่อนไขเดียว คือ การถอนรากถอนโคนสิ่งชั่วร้ายออกจากใจมนุษย์ และเปิดรับโอกาสใหม่แก่การเริ่มชีวิตใหม่ ทั้งหมดนี้ อย่างที่คริสตจักรสอนไว้นั้น พระเยซูได้กระทำเสร็จสิ้นแล้ว หากเราไม่ลงลึกถึงรายละเอียดของคำอธิบายต่อคำถามนี้ สิ่งที่สำคัญที่จำเป็นต้องพิจารณา ก็คือ พระเยซู โดยผ่านความทรมานบนกางเขน ความตาย และการฟื้นคืนชีพ สามารถรักษารัฐชาติที่เคยเสื่อมทรามของมนุษย์ที่รับพระองค์ และสามารถให้วิถีทางแก่คนที่เชื่อพระองค์ทุกคน ให้สามารถกลายเป็นผู้นำของมวลมนุษยชาติ หัวใจใหม่ด้วยวิธีนี้

และเช่นกัน เหมือนกับความจริงประการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพระเจ้า จำเป็นที่เราจะต้องเน้นย้ำว่า หลักสำคัญอันนี้ของคริสตศาสนาไม่สามารถผสมกลมกลืนแม้แต่น้อยกับ หลักปรัชญาหรือศาสนาในอดีตกาลแม้แต่อันใดอันหนึ่ง ไม่มีตำนานเทพเจ้าโบราณใดเคยกล่าวว่าเทพเจ้าจะต้องไปอยู่บนกางเขน และนี่ก็ทำให้เกิดคำถามขึ้นมาว่า แล้วเรื่องแบบนี้จะมีต้นตอมาได้อย่างไร ถ้าหากว่ามันไม่ได้เกิดขึ้นจริงๆ

พระเจ้าองค์เดียวของทุกศาสนา?

“ถ้าใครซักคนจะบอกคุณว่า
ความเชื่อใดๆ ก็แล้วแต่ พระเจ้าเป็นผู้ให้ทั้งนั้น
จงตอบไปว่า: จริงหรือที่พระเจ้ามีสองมาตรฐาน”
ศียาภิบาล พีโอโดสิ เปเชียรสกี

ถึงแม้ว่าพระเจ้าจะมีเพียงพระองค์เดียว แต่แนวคิดเกี่ยวกับพระเจ้าองค์เดียวในแต่ละศาสนาแตกต่างกันไป สาเหตุมาจากความที่ว่า ความรู้สึกว่ามีพลังอะไรบางอย่างที่สูงส่ง ซึ่งมีอยู่ในมนุษย์ทุกชนชาติ นั้นถูกตีความออกมาโดยผ่านปริซึมทาง

ความคิดที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มบุคคล ซึ่งได้เปลี่ยนจากความรู้สึกมาสรุปเป็นสูตรของ**ภาพคล้าย**กับว่าเป็นพระเจ้า และเกิดเป็นจุดเริ่มต้นของศาสนา แบบนี้เองที่เกิดศาสนาต่างๆขึ้นมา ซึ่งมีจินตนาการพิเศษเป็นของตนเองเกี่ยวกับพระเจ้ามมนุษย์ และโลกนี้ โดยถูกกำหนดเงื่อนไขความคิดโดยตัวแปรบางอย่าง ซึ่งมักจะเป็นในทางจริยธรรม ทางจิตวิญญาณ ทางปัญญา ของผู้ที่ถือเป็นผู้ก่อตั้งศาสนานั้นๆ แต่ด้วยความที่จินตนาการของมนุษย์นั้นไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้ในแต่ละศาสนา เราสามารถพบเห็นจินตนาการถึงพระเจ้าในรูปแบบใดก็ได้ ตั้งแต่พระเจ้าผู้บริสุทธิ์ ไปถึงแบบป่าเถื่อน ไร้ศีลธรรมและถึงแบบเป็นชาตานิยามอย่างเปิดเผย (โรมัน 1:23, ธรรมบัญญัติ 32:15-17, 1 โครินเธียนส์ 10:20)

พร้อมๆกับแนวทางการเกิดจินตนาการเกี่ยวกับพระเจ้าในแต่ละศาสนา ยังมีอีกกรณีหนึ่ง เมื่อศาสดาหรือนักบุญของความเชื่อนั้นๆ ได้ประกาศว่า ได้รับวิรณเกี่ยวกับภารกิจของตนจากพระเจ้าโดยตรง ซึ่งสิ่งที่ศาสดาหรือนักบุญได้รับนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องประกาศให้ประชาชนทั่วไปหรือทั่วทั้งโลกได้รับรู้ ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดศาสนาแบบเหนือธรรมชาติ ลักษณะเฉพาะของศาสนาในกลุ่มนี้ คือ ความเชื่อในพระเจ้าพระองค์เดียว (Monotheism) ในกลุ่มนี้มีศาสนาที่เข้าพวก คือ ศาสนายิวศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ทว่า แม้พวกศาสนาเหล่านี้จะประกาศตนเชื่อในพระเจ้าพระองค์เดียว แต่พวกเขาก็มีรูปแบบความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าของตนเองที่ต่างกันออกไป

ด้วยเหตุนี้ ในศาสนาคริสต์ พระเยซูจึงถูกเรียกว่าเป็นพระฉายาลักษณ์ของพระเจ้าที่มองไม่เห็น (2 โครินเธียนส์ 4:4, โคลอสสี 1:15) หรือเป็นรูปคล้ายของพระเจ้า (ฟิลิปปี 2:6) พระศิริเน็ดฉายและ**ภาพคล้าย**ของพระไตรลักษณ์ (ฮีบรู 1:3)

ด้วยเหตุนี้ แม้จะมีพระเจ้าเพียงหนึ่งเดียว แต่ต่างศาสนาก็ต่างความคิดเกี่ยวกับพระเจ้าของตน

ความแตกต่างของจินตนาการเกี่ยวกับพระเจ้าของตนทำให้เกิดคำถามขึ้นมาจริงๆเกี่ยวกับความสมบูรณ์แบบ (หรือความเที่ยงแท้) ของวิรณที่ศาสดาของศาสนานั้นๆอ้างว่าได้รับมาจากพระเจ้า และเกิดข้อสงสัยตามมาเกี่ยวกับความเที่ยงแท้ของตัวเองศาสนาเอง

ทำไมศาสนาคริสต์ถึงเที่ยงแท้?

เราคือทาง คือความจริง และชีวิต (ยอห์น 14:16)

แน่นอน ศาสนาทุกศาสนาย่อมแน่ใจถึงความเที่ยงแท้ของความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าของตน แต่เพื่อเป็นการพิสูจน์ ศาสนาจึงต้องมีหลักฐานทางวัตถุอันจับต้องได้ ซึ่งสามารถบอกได้ถึงต้นตอที่มาจากสรรพวรรค์และไม่ใช่มาจากโลก ถ้าสามารถมีข้อพิสูจน์เหล่านี้ ศาสนานั้นๆก็สามารถมั่นใจได้ถึงความเที่ยงแท้ของพระเจ้าของตน ในวันนี้ ศาสนาคริสต์มีสถานะที่เฉพาะแตกต่างไปจากศาสนาอื่น เพราะมีข้อโต้แย้งหลายอย่างที่ยกมาอ้างได้ ดังนี้

1. ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคำสอนเรื่องความเชื่อ อย่างที่ได้ตั้งข้อสังเกตก่อนหน้านี้ สัจธรรมที่สำคัญของคริสต์ศาสนา คือ พระเจ้าแห่งความรัก ลักษณะพระไตรลักษณ์ในพระเจ้า และพระวาระของพระเจ้าอันเป็นบุคคลที่สองของพระเจ้า(พระคริสต์) เกี่ยวกับการมาจุติของพระเจ้า เกี่ยวกับพระเยซูที่ถูกตรึงบนไม้กางเขน เกี่ยวกับการฟื้นคืนชีพของพระองค์ ทั้งหมดนั้น อะไรก็ดีล้วนแต่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละอิริยาะ คำสอนต่างๆเหล่านี้แตกต่างโดยสิ้นเชิงไม่ว่าจากความเชื่อของศาสนายิว หรือจะเป็นศาสนาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยพระคริสต์ เกี่ยวกับเหตุผลดังกล่าว ก็เกิดเป็นคำถามขึ้นมาอยู่สองประการ คือ อะไรละเป็นแหล่งกำเนิดของความเชื่อใหม่ที่นำแปลกใจอันลึกซึ้งเหนือบรรยายนี้ ถ้าเราจะลองมองไปในประเด็นที่ว่า นักสอนศาสนาของชาวคริสต์ คือ บุตรของช่างไม้คนหนึ่ง (ยอห์น 7:15, มัทธิว 13:55) ในขณะที่เหล่าสาวกคือคนที่ได้รับการศึกษาและเป็นชาวบ้านธรรมดาๆ (กิจการ 4:13) และคำถามที่สอง คนไร้ซึ่งการศึกษาอะไรกัน จะสามารถกลายเป็นอัจฉริยะถึงขนาดที่สามารถ”แต่งเรื่อง”คำสอนหลักๆทางศาสนาเป็นจำนวนมหาศาลได้ถึงเพียงนี้

ทุกอย่างที่กล่าวมาสามารถบอกเราได้ในเชิงรูปธรรมเกี่ยวกับรูปแบบของแหล่งที่มาที่ไม่เป็นตามธรรมชาติและมีความเฉพาะอย่างยิ่ง และในขณะเดียวกันเราสามารถพบหลักฐานยืนยันในเชิงบวกเกี่ยวกับ”ผู้แต่ง” – นั่นคือ มนุษย์-พระคริสต์ ผู้ก่อตั้งศาสนาใหม่

2. ข้อโต้แย้งด้านจิตวิญญาณและศีลธรรม ศาสนาคริสต์มีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงในหลักการจากศาสนาอื่น ๆ เกี่ยวกับกรรมวิธีในการหลุดพ้นจากบาป โดยชาวคริสต์เชื่อว่าการหลุดพ้นจากบาป เป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานโดยไม่ได้ได้มาจากจำนวนครั้งที่สวดอธิษฐาน การทำดี หรือการถวามเครื่องบูชา หรือการอุทิศตน หรือวีรกรรม ไม่เหมือนอย่างที่ว่าศาสนาอื่น ๆ มักนำเสนอ แต่การหลุดพ้นได้มาโดยการสำนึก

ในบาปที่คนมี และการสารภาพบาปอย่างจริงใจ ด้วยเหตุผลดังกล่าว มนุษย์ที่ได้เข้าไปสู่สรวงสวรรค์นั้น ไม่ใช่เพียงแค่คนที่ไม่ใช่คนดี แต่ในทางตรงกันข้าม เป็นคนที่เคยทำสิ่งผิดชั่วช้ามากมาย

พระเยซูตรัสตรงไปตรงมาว่า “เราไม่ได้มาเพื่อเรียกหาคนดี เรามาเพื่อเรียกคนไม่ดีมาสู่การสารภาพบาป”(มัทธิว 9:13) คนที่พระองค์ยอมรับไม่ใช่พวก”เคร่งศาสนา”อย่างพวกฟาริสี แต่กลับเป็นพวกโจร ที่กลับใจ “พระองค์ โปรดเมตตาแก่ข้าคนบาปด้วยเถิด” (ลูกา 18:13) ไม่ได้ปลดปล่อยบาปของฟาริสี “ผู้ทรงธรรม” ที่เชิญพระเยซูมารับประทานอาหารที่บ้าน แต่เป็นหญิงชั่วคนหนึ่งที่มาร้องให้ชบแทบเท้าจนน้ำตาล้างเท้าพระเยซูและเอาผมของเธอเช็ดเท้าให้แก่พระองค์ ในคำสอนที่แสนจะธรรมดาดีนี้ แผงไว้ด้วยความรักอันล้นเหลือที่มีต่อคนธรรมดาทั่วไปที่มีตัณหาราคะและสิ่งบกพร่องเป็นธรรมดา แต่เป็นสิ่งที่ชาวยิวทั้งหลายถือว่ายอมรับไม่ได้ และต่อต้านต่อหลักคำสอนของศาสนา และเป็นสิ่งที่คนเถื่อนทั่วไปไม่เคยได้ยินมาก่อน

คำสอนที่แปลกประหลาดนี้มาจากไหน อะไรเป็นที่มาของเงื่อนไขของการหลุดพ้นจากบาปที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนในศาสนาใดๆ คำตอบมีอยู่อย่างเดียว นั่นคือ ต้องเป็นพระเจ้าแน่นอน ซึ่งทรงคงเป็นความรัก และเป็นผู้ตั้งศาสนาคริสต์ขึ้นมาด้วยพระองค์เอง

3. ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ ข้อเท็จจริงของเวลาที่ศาสนาคริสต์ถูกเผยแผ่อย่างกว้างขวาง และการที่อาณาจักรโรมันถูกเอาชนะโดยตรีศตศาสนา สวรรค์แก่ที่ชาวคริสต์ต้องทนหลบหนีความตายเพื่อพระคริสต์กว่า 300 ปีก่อนหน้านั้นนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้นักประวัติศาสตร์ทุกคนที่ศึกษาประวัติศาสตร์ศาสนานี้ต้องแปลกใจ การไล่ล่าฆ่าฟันชาวคริสต์เริ่มในทันทีหลังจากที่พระคริสต์ถูกตรึงกางเขนโดยชาวยิว ต่อมาก็มีบทลงโทษอันน่าสะพรึงกลัวแก่ชาวคริสต์ไปทั่วทั้งอาณาจักรโรมัน (ชาวคริสต์ถูกโยนลงกรงเสือ!) ดังนี้ ชาวคริสต์ต้องทุกข์ทนความลำบากและการทรมานเพื่อความเชื่อของพวกเขาที่มีต่อพระเยซูเพียงใด พวกเขาถูกลงทัณฑ์สาหัส ถูกปล่อยไปในสนามที่มีสัตว์หิวโหยรายล้อม ถูกจับมัดกับเสา ถูกราดน้ำมันและเผาทั้งเป็นในยามค่ำรุ่งต่อหน้าประชาชนในที่สาธารณะ เป็นต้น

อะไรอีกที่จะใช้อธิบายความจริงที่ว่า แม้คนจะเห็นกันอยู่ว่าเป็นอย่างนี้ ผู้คนจำนวนมากก็ยังเลือกจะเชื่อในพระคริสต์ คริสตจักร ไม่เหมือนศาสนาอื่นใด มีผู้

เลื่อมใสที่ถูกทรมานและสละชีพเพื่อความเชื่อของตนมากที่สุด (เป็นสิบล้านคน) ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการปฏิเสธความเป็นไปได้ที่จะอธิบายความเชื่อดังกล่าวด้วยสาเหตุทางร่างกาย หรือสาเหตุตามธรรมชาติ นักบุญอิวสติน นักปรัชญา และเป็นผู้สละชีพเพื่อพระคริสต์ ได้กล่าวว่า “ไม่มีใครเชื่อโซคราเตสถึงขนาดที่ยอมตายเพื่อเชื่อในตัวเขา แต่พระคริสต์ ที่แม้แต่โซคราเตสเองก็พอจะรู้จักบ้าง....ทุกคนเชื่อ”

คำอธิบายเพียงอย่างเดียวสำหรับข้อเท็จจริงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์ศาสนานั้น ยังคงเป็นเพียงการยอมรับความจริงของข้อความที่ผู้เขียนจำนวนมากในสมัยนั้น (นับตั้งแต่พระคัมภีร์ไบเบิล) ที่เกี่ยวข้องกับของประทานเหนือธรรมชาติที่น่าพิศวงซึ่งคนที่เชื่อในพระคริสต์ทั้งหลายได้รับ นั่นก็คือ การรักษาให้หายจากโรคร้าย คำพยากรณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ปาฏิหาริย์ต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดจนการชุบชีวิตคนที่ตายไปให้ฟื้นขึ้น การรู้ภาษาต่างประเทศที่ไม่เคยเรียนมาก่อน ฯลฯ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่มีอะไรที่จะทำให้คนรอบข้างแปลกใจมากไปกว่าความกล้าหาญที่น่าประหลาดใจ และแม้แต่ความปลื้มปิติของชาวคริสต์จำนวนมาก (รวมทั้งผู้หญิงและเด็ก) ที่ยอมสละชีพเพื่อความเชื่อในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับความทรมานและกระทั่งความตาย การเปลี่ยนแปลงในด้านจิตวิญญาณและศีลธรรมที่น่าตกใจ ซึ่งเกิดกับผู้ที่ได้รับศีลจุ่ม สิ่งเหล่านี้ไม่ทำให้เหลือที่ว่างอีกต่อไปสำหรับข้อสงสัยเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์อย่างแท้จริงจากพระเจ้าของศาสนาคริสต์ นายอิฎูเมน นิคอน โวโรเปียฟ ซึ่งในช่วงทศวรรษที่ 30 ได้เคยผ่านความทรมานในค่ายกักกันจากความเชื่อของตนในพระคริสต์ ได้เขียนไว้ในปี 1961 ว่า “ตั้งมั่นในพระองค์ นักบุญทั้งหลายก็เคยทนแสนสาหัสมาหมดแล้ว และสุดท้ายก็เอาชนะโลก – ลูกแกะฝูงเล็กๆจำนวนน้อยกลับสามารถเอาชนะฝูงหมาป่าฝูงใหญ่ นี้อีกหรือ ยังไม่ยืนยันถึงพระพลังและพระอัจฉริยภาพของพระเจ้า?”

คำสอนของคริสตศาสนาเกี่ยวกับพระเจ้ามีที่มาจากพระเจ้าอย่างประจักษ์ชัดเจน คริสตจักรเปิดเผยให้โลกได้รู้ว่า พระเจ้าคือพระบิดา และพระองค์ทรงใกล้ชิดกับเราอย่างแนบแน่นมาก ความใกล้ชิดของเรากับพระองค์ไม่ได้เพียงถูกประทานให้ แต่ประทานให้เพื่อมอบแก่เราไว้ใช้ อาณาจักรของพระองค์ สวรรค์นั้น อยู่ในกาย

มนุษย์(ลูกา 17:21) และเข้าถึงได้ก็ด้วยความพยายาม คือ การฝึกฝนจิตใจตนเอง (มัทธิว 11:12) ในหัวใจเรา เราจะเข้าถึงพระเจ้า อย่างที่นักบุญ อีซาค ซีริน ได้กล่าวไว้ อย่างงดงามว่า “จงเพียรที่จะเข้าไปในเบื้องลึกของหัวใจตนเอง แล้วเจ้าจะเห็นสวรรค์ เพราะสวรรค์และจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการเข้าถึงในอันใดอันหนึ่ง ก็จะสามารถเห็นทั้งสองอย่างได้”

เอ. โอชิโปฟ